

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน
จังหวัดสระบุรี

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๑.๒ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลว่าจะมุ่งไปสู่ทิศทางใดในอนาคต มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีรายละเอียดที่ชัดเจน ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ และโครงการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์จังหวัด นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ตลอดจนปัญหาความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งสะท้อนมาจากแผนชุมชน/หมู่บ้าน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบประจำตำบลบ้านกล้วย จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลบ้านกล้วย ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ให้ไปสู่เป้าหมายอย่างมีระบบ และให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความสอดคล้องตามนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ผู้ทำงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลบ้านกล้วย ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาด้านการเกษตรและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การพัฒนา การแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นางสาวนิเยาวดี บานเย็น
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๓
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๔
๓ สภาพภูมิอากาศ	๗
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๗
๓.๒ ฤดูกาล	๗
๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๗
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๘
๔ เส้นทางคมนาคม	๙
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	๙
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	๑๐
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๑
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๑๑
๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	๑๑
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๒
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๒
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๔
๖.๓ จำนวนครัวเรือน ประชากร แยกชาย/หญิง	๑๔
๖.๔ การศึกษา	๑๕
๖.๕ สาธารณสุข	๑๕
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๖
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๖
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๘
๙ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ	๒๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลบ้านกลับ	๒๒
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๒๒
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๒๒
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๒
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๕๓
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบ้านกลับ	๕๕
๑ แนวทางการพัฒนา	๕๕
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๕๕
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๕๕
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๕
๑.๔ พัฒนาการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์	๕๖
๒ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๕๗
บรรณานุกรม	๕๘
ภาคผนวก	๕๙
โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก	๖๐
โครงการส่งเสริมและอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพรเข้าสู่มาตรฐาน GAP	๖๒
โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ตำบลบ้านกลับ อำเภอหนองโดน	๖๕
โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	๖๗
โครงการส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว	๖๙

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงเขตการปกครอง ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒
ตารางที่ ๒	สรุปเขตการปกครอง ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒
ตารางที่ ๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๓
ตารางที่ ๔	แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๖
ตารางที่ ๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ๘
ตารางที่ ๖	แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ย อำเภอหนองโดน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ๙
ตารางที่ ๗	ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ปี ๒๕๖๕ ๑๒
ตารางที่ ๘	ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย ๑๓
ตารางที่ ๙	ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลบ้านกล้วย ๑๓
ตารางที่ ๑๐	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ๑๔
ตารางที่ ๑๑	ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๑๔
ตารางที่ ๑๒	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๑๖
ตารางที่ ๑๓	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๑๙
ตารางที่ ๑๔	รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ตำบลบ้านกล้วย ที่ได้รับการลงทะเบียน ๒๐
ตารางที่ ๑๕	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP ตำบลบ้านกล้วย จำแนกตามผลิตภัณฑ์ ๒๐
ตารางที่ ๑๖	ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๑
ตารางที่ ๑๗	ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตำบลบ้านกล้วย ๒๑
ตารางที่ ๑๘	ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๑
ตารางที่ ๑๙	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๒
ตารางที่ ๒๐	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๓
ตารางที่ ๒๑	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๓
ตารางที่ ๒๒	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๔
ตารางที่ ๒๓	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๕
ตารางที่ ๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๕
ตารางที่ ๒๕	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๕
ตารางที่ ๒๖	แสดงข้อมูลราษฎรชาวบ้าน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๖
ตารางที่ ๒๗	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๗
ตารางที่ ๒๘	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๘
ตารางที่ ๒๙	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ ๓๐	แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๒๙
ตารางที่ ๓๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๒
ตารางที่ ๓๒	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๓
ตารางที่ ๓๓	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๔
ตารางที่ ๓๔	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๕
ตารางที่ ๓๕	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๖
ตารางที่ ๓๖	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๗
ตารางที่ ๓๗	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๘
ตารางที่ ๓๘	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๙
ตารางที่ ๓๙	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๐
ตารางที่ ๔๐	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๑
ตารางที่ ๔๑	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๒
ตารางที่ ๔๒	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๓
ตารางที่ ๔๓	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๔
ตารางที่ ๔๔	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๕
ตารางที่ ๔๕	แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๖
ตารางที่ ๔๖	แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๗
ตารางที่ ๔๗	แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๔๘
ตารางที่ ๔๘	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๕๐
ตารางที่ ๔๙	แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๕๑
ตารางที่ ๕๐	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๒
ตารางที่ ๕๑	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๕๓

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑	แสดงอาณาเขตติดต่อ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑
ภาพที่ ๒	แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓
ภาพที่ ๓	แสดงความลาดชัน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔
ภาพที่ ๔	ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๖
ภาพที่ ๕	แสดงกลุ่มชุดดินของตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๗
ภาพที่ ๖	แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ๘
ภาพที่ ๗	แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ๙
ภาพที่ ๘	เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑๐
ภาพที่ ๙	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑๑
ภาพที่ ๑๐	แหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑๒
ภาพที่ ๑๑	แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกร อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑๓
ภาพที่ ๑๒	แสดงจำนวนประชากร ครุว์เรือน และครุว์เรือนเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑๕
ภาพที่ ๑๓	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑๗
ภาพที่ ๑๔	กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑๗
ภาพที่ ๑๕	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๑๙
ภาพที่ ๑๖	แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๒๒
ภาพที่ ๑๗	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๒๓
ภาพที่ ๑๘	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๒๔
ภาพที่ ๑๙	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๒๔
ภาพที่ ๒๐	แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๒๗
ภาพที่ ๒๑	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๒๙
ภาพที่ ๒๒	แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓๐
ภาพที่ ๒๓	แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓๐
ภาพที่ ๒๔	แสดงแผนที่แหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓๑
ภาพที่ ๒๕	แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓๑
ภาพที่ ๒๖	แสดงแผนที่แหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓๒
ภาพที่ ๒๗	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนอง โตนจังหวัดสระบุรี ๓๓
ภาพที่ ๒๘	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓๓

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

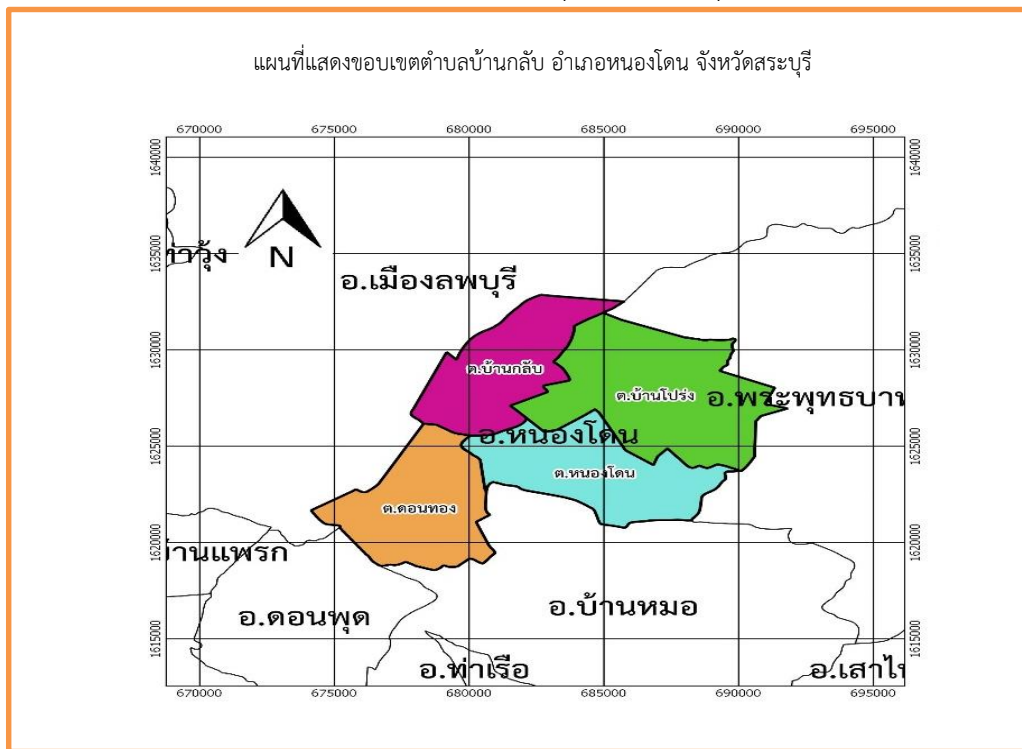
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ระยะทางประมาณ ๑๓๙ กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรี ระยะทางประมาณ ๕๐ กิโลเมตร เนื้อที่ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๖,๙๑๒.๙๒ไร่ หรือ ๒๗.๐๖ ตารางกิโลเมตร

๑.๒. อาณาเขต

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบ้านโปร่ง อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหนองโดน และตำบลดอนทอง อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค อยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากที่ทำการปกครองอำเภอนองโดน แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑๐ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกล้วย

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง ตำบลบ้านกลับ อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

หมู่ที่	ตำบล	บ้านกลับ
๑		บ้านสองคอน
๒		บ้านกลับเก่า
๓		บ้านป่าข่อย
๔		บ้านป่าจิว
๕		บ้านป่าคา
๖		บ้านคลองเจริญ
๗		บ้านกลับ
๘		บ้านกลาง
๙		บ้านดงสัก
๑๐		บ้านหลังสวน

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลบ้านกลับ อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

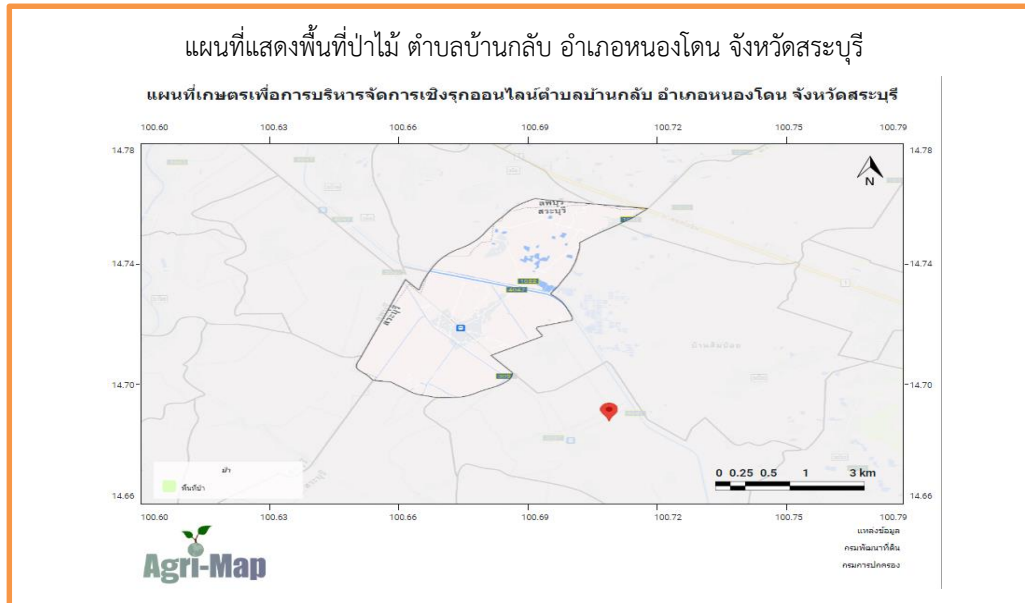
ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
บ้านกลับ	๑๖,๙๑๒.๙๒	๑	๐	๑๐	๑,๕๙๖
รวม	๑๖,๙๑๒.๙๒	๑	๐	๑๐	๑,๕๙๖

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ป่าไม้ของตำบลบ้านกลับ อำเภอนองโตน จากข้อมูลแผนที่เขตป่าไม้ถาวรของกรมพัฒนาที่ดิน และแผนที่เขตป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ เพื่อแสดงพื้นที่ป่าตามกฎหมายพบว่า ตำบลบ้านกลับ อำเภอนองโตน ไม่มีพื้นที่ป่าตามกฎหมาย และจากข้อมูลแผนที่การใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินพบว่า นอกจากพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายแล้ว ตำบลบ้านกลับ อำเภอนองโตนไม่มีพื้นที่ป่าไม้อยู่เลย (ภาพที่ ๒)

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

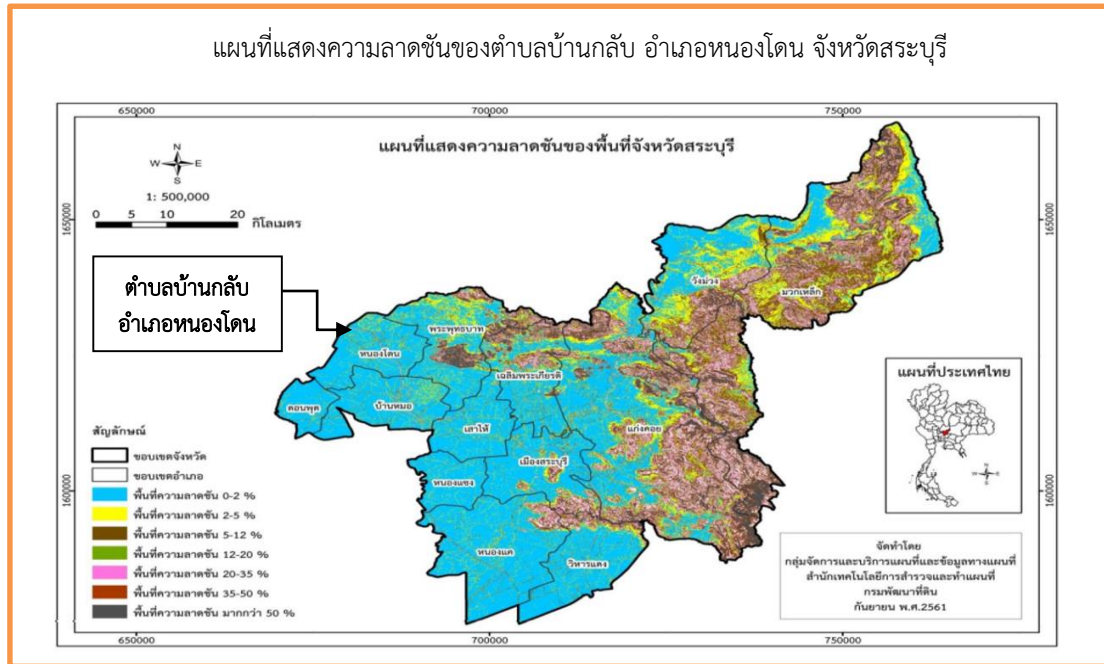
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
บ้านกล้วย	๑๖,๙๑๒.๙๒	๐	๐
รวม	๑๖,๙๑๒.๙๒	๐	๐

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

สภาพพื้นที่ของตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มของกลุ่มน้ำลพบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดเอียง ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ จากทิศตะวันออกมาทิศตะวันตก พื้นที่ตั้งแต่ตอนกลางต่อเนื่องไปถึงพื้นที่ทิศตะวันตกและทางทิศใต้มีความสูงเฉลี่ย ๒ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ส่วนพื้นที่ทางด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือจะเริ่มมีความสูงเพิ่มขึ้น โดยมีระดับความสูงประมาณ ๒๐ - ๕๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีคลองชลประทานชยันต-ป่าสัก ตัดผ่านด้านทิศตะวันออกของตำบล ในด้านทิศตะวันตกของคลองชลประทานเป็นพื้นที่จัดรูปที่ดินจะมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน เนื่องจากจะมีน้ำหลากจากอำเภอช้างเค็ยง

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โดิน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : รายงานโครงการจัดทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๑)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โดิน มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๔ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑

ชุดดิน : บ้านหมี่ (Bm) ชุดดินบ้านโพน (Bpo) ชุดดินบุรีรัมย์ (Br) ชุดดินช่องแค (Ck) ชุดดินโคกกระเทียม (Kk) และชุดดินวัฒนา (Wa)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีด้าลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

ปัญหา : ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกระแหงกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไหลพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

ปลูกข้าว ไถพรวนเมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืช ที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๕๔

ชุดดิน : ชุดดินลำพูนกลาง (Lg) ชุดดินลำนารายณ์ (Ln) และชุดดินสมอทอด (Sat)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน ปฏิกริยาดินเป็นต่าง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินเป็นต่างจัด และมีชั้นปูนมาร์ลหรือก้อนปูนช่วงความลึก ๑๐๐ ซม. ดินแห้งแข็ง ดินเปียกเหนียว ทำให้ไถพรวนยาก และขาดแคลนน้ำ

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกชนิดพืชที่ชอบดินเป็นต่างมาปลูก ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชขวางความลาดชัน ปลูกพืชเป็นแถบ ปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชปุ๋ยสด การปลูกพืชหมุนเวียน ทำคั่นดินร่วมกับปลูกหญ้าแฝกทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. หรือถึงชั้นมาร์ล ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๒๘ / ๒๘b

ชุดดิน : ชุดดินชัยบาดาล (Cd) ชุดดินดงลาน (DL) ชุดดินลพบุรี (Lb) ชุดดินน้ำเลน (NaI) และชุดดินวังชมภู (Wc)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากสีดำที่มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นต่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ปัญหา : ดินเหนียวจัด แตกกระแหงกว้างและลึก ดินแห้งแข็ง ดินเปียกเหนียวมาก ไถพรวนยาก และขาดแคลนน้ำ

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานพืชปุ๋ยสดปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๒๘b

ชุดดิน : ดินคล้ายชุดดินลพบุรี (Lb) ที่เป็นดินสีน้ำตาล

ลักษณะเด่น : เป็นดินเหนียวจัดลึกมาก ตลอดชั้นดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือเทาเข้ม ปฏิกริยา ดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นต่างปานกลาง ดินล่างมีสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นต่างปานกลางถึงเป็นต่างจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง

ปัญหา : ดินเหนียวจัด โครงสร้างของดินไม่ดี เมื่อแห้งจะแข็งมากแต่พอเปียกน้ำจะแฉะ การขุดกรรมทำได้ลำบาก

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่ ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานพืชปุ๋ยสด ปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

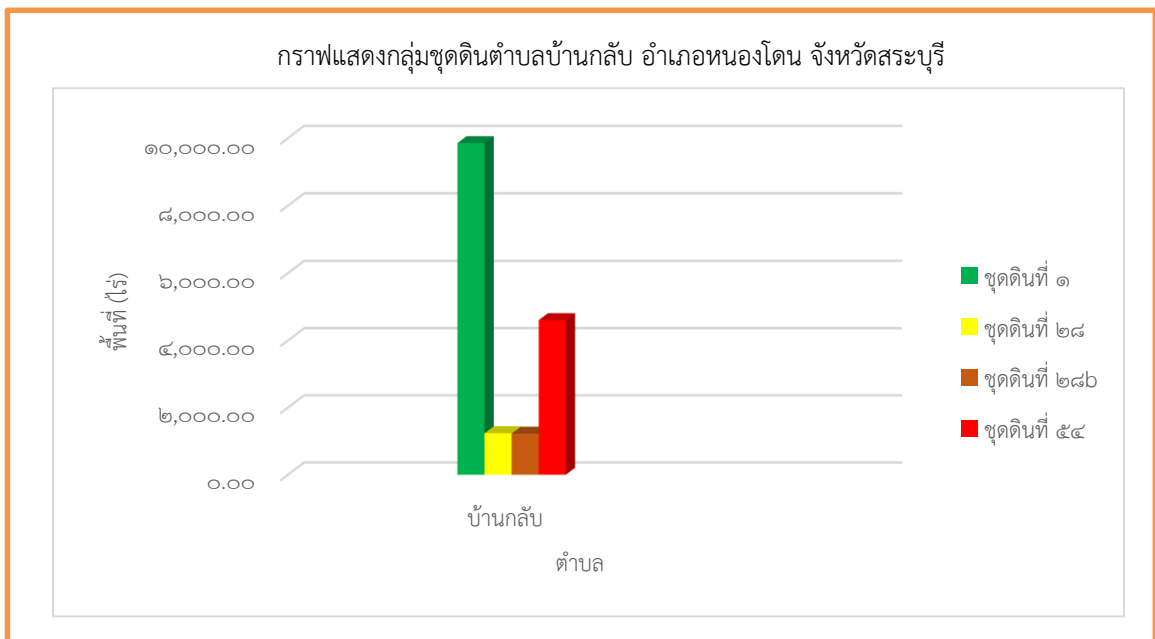
ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โคน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : http://oss101.ldd.go.th/web_th_soilseries/01_central/19_Saraburi/19_map/19_AMP/1908.pdf)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โคน จังหวัดสระบุรี

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ (ไร่)	ผลรวมทั้งหมด
๑	๙,๘๕๐.๙๙	๙,๘๕๐.๙๙
๕๔	๔,๖๐๔.๔๐	๔,๖๐๔.๔๐
๒๘	๑,๒๓๕.๗๖	๑,๒๓๕.๗๖
๒๘๖	๑,๒๒๑.๗๗	๑,๒๒๑.๗๗
ผลรวมทั้งหมด	๑๖,๙๑๒.๙๒	๑๖,๙๑๒.๙๒

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตนตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุม ๒ ชนิด ซึ่งพัดประจำเป็นฤดูกาล โดยพัดจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีอิทธิพลทำให้อำเภอนองโตน มีอากาศหนาวเย็นและแห้ง และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่ในฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป ทั้งนี้อำเภอนองโตนมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (Tropical Savanna Climate, Aw) โดยจะมีฝนน้อยแห้งแล้งในช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิค่อนข้างสูงในฤดูร้อนและมีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จากการพัดผ่านของลมมรสุม

๓.๒ ฤดูกาล แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล คือ

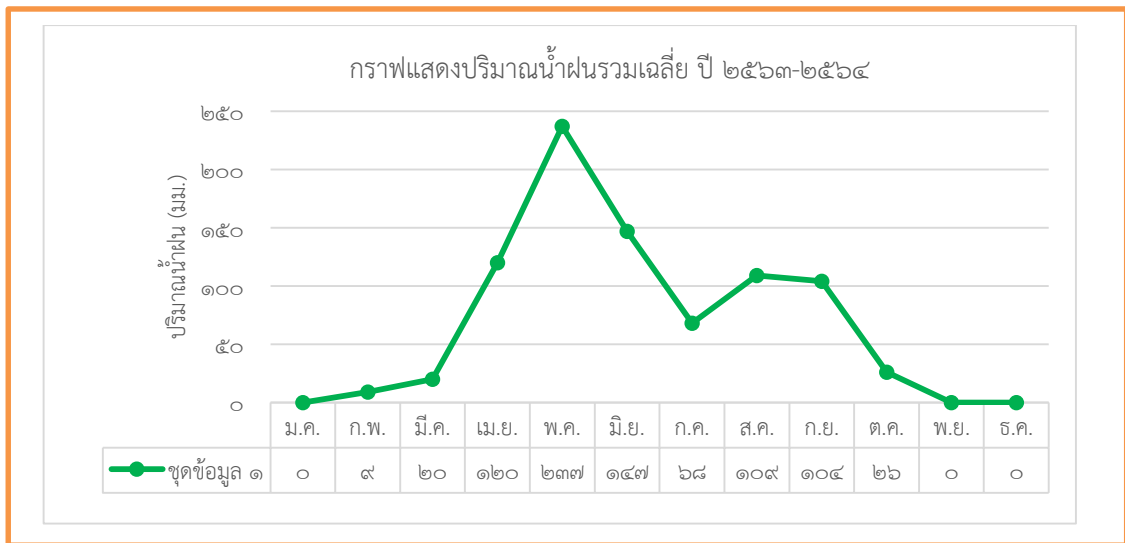
(๑) ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน ทำให้เกิดฝนตกในระหว่างเดือนพฤษภาคม - ต้นเดือนตุลาคม โดยมีอิทธิพลของร่องมรสุมและพายุหมุนเขตร้อนเสริมปริมาณน้ำฝนในช่วงปลายฤดูฝนอีกด้วย

(๒) ฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดผ่านผืนแผ่นดินใหญ่ของจีน ทำให้เป็นลมเย็นและแห้งปรากฏชัดเจนในระหว่างปลายเดือนตุลาคม - ต้นเดือนมีนาคม ช่วงเวลานี้อากาศเย็นและฝนตกน้อยมากเป็นช่วงฤดูแล้งของอำเภอนองโตน

(๓) ฤดูร้อน เป็นช่วงสั้น ๆ ในช่วงปลายเดือนมีนาคม - ต้นเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนที่สุดของปีอยู่ในช่วงเดือนเมษายน - ต้นเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้อาจเกิดพายุฤดูร้อนในบางพื้นที่

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๗๐ มม. ตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนตุลาคม โดยมีปริมาณ ๒๖ มม. และมีปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนที่สูงสุดในเดือนพฤษภาคม โดยมีปริมาณ ๒๓๗ มม. (ภาพที่ ๖)

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔
(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์, พ.ศ. ๒๕๖๔)

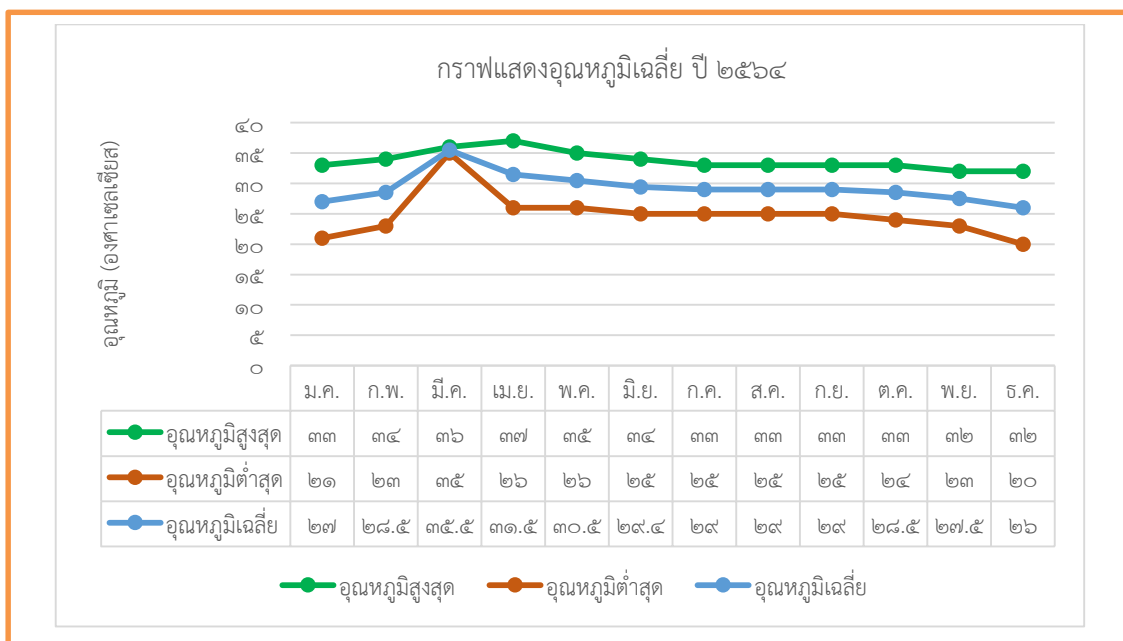
ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.)
๑	มกราคม	๐
๒	กุมภาพันธ์	๙
๓	มีนาคม	๒๐
๔	เมษายน	๑๒๐
๕	พฤษภาคม	๒๓๗
๖	มิถุนายน	๑๔๗
๗	กรกฎาคม	๖๘
๘	สิงหาคม	๑๐๙
๙	กันยายน	๑๐๔
๑๐	ตุลาคม	๒๖
๑๑	พฤศจิกายน	๐
๑๒	ธันวาคม	๐
	รวม	๘๔๐
	เฉลี่ย/ปี	๗๐

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๔ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๕.๕ องศาเซลเซียส (ตารางที่ ๖) ค่าความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปีเท่ากับ ร้อยละ ๗๑ ซึ่งมีความชื้นในอากาศค่อนข้างสูง โดยส่วนใหญ่ช่วงฤดูฝนพบว่าระหว่างเดือนสิงหาคม กันยายน และตุลาคม จะเป็นช่วงที่มีความชื้นในอากาศสูงที่สุด คือ อาจมีค่าสูงขึ้นไปถึง ร้อยละ ๘๐ และช่วงฤดูแล้ง พบว่าเดือนธันวาคม มกราคม กุมภาพันธ์ และมีนาคม จะมีค่าความชื้นสัมพัทธ์ประมาณ ร้อยละ ๖๐

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๒ ปี ตั้งแต่ ปีพ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔
(ที่มา: <https://www.ncei.noaa.gov/>, และที่ว่าการอำเภอหนองโดน พ.ศ.๒๕๖๕)

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ย อำเภอหนองโดน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

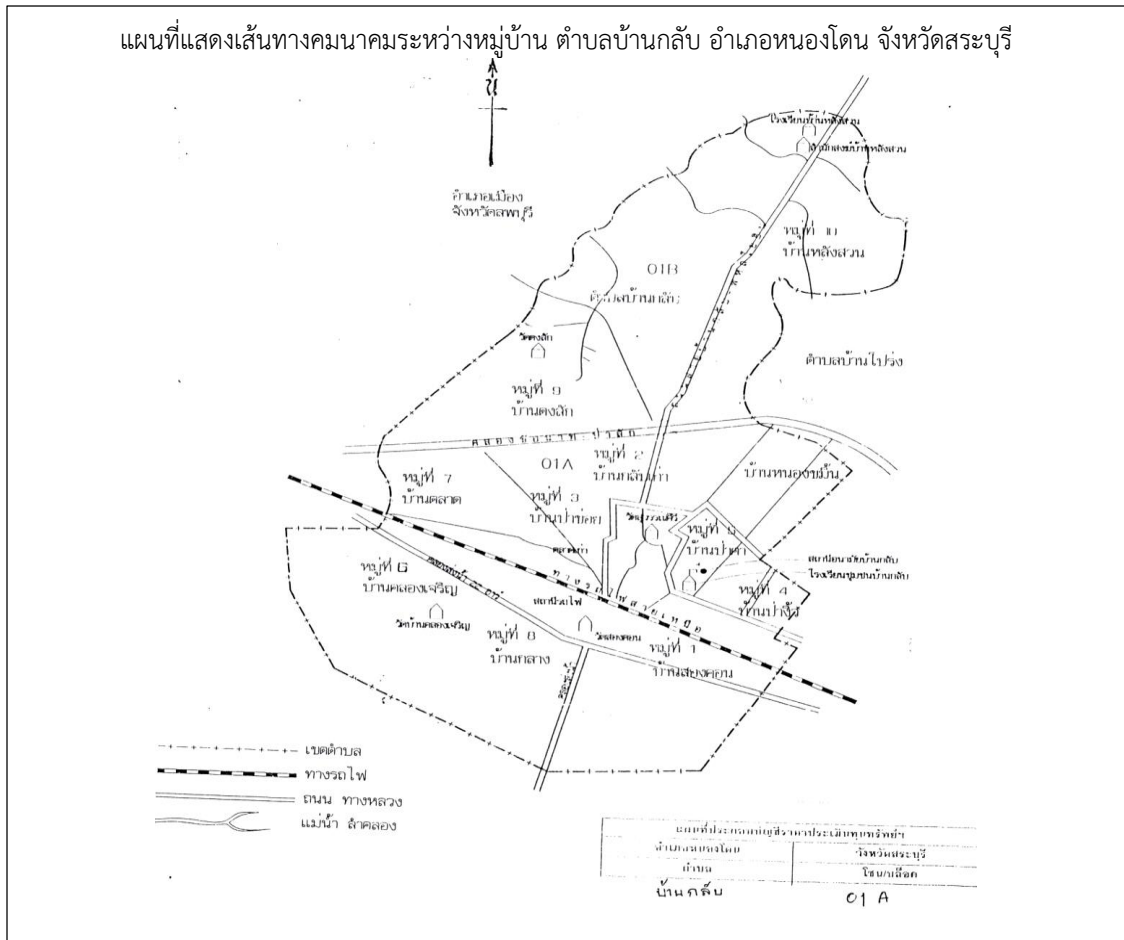
เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๒๑	๓๓	๒๗
กุมภาพันธ์	๒๓	๓๔	๒๘.๕
มีนาคม	๓๕	๓๖	๓๕.๕
เมษายน	๒๖	๓๗	๓๑.๕
พฤษภาคม	๒๖	๓๕	๓๐.๕
มิถุนายน	๒๕	๓๔	๒๙.๕
กรกฎาคม	๒๕	๓๓	๒๙
สิงหาคม	๒๕	๓๓	๒๙
กันยายน	๒๕	๓๓	๒๙
ตุลาคม	๒๔	๓๓	๒๘.๕
พฤศจิกายน	๒๓	๓๒	๒๗.๕
ธันวาคม	๒๐	๓๒	๒๖

(ที่มา : <https://www.ncei.noaa.gov/>)

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมในตำบลบ้านกล้วย

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีการเดินทางระหว่างหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางได้ทั้งทางหลวงชนบท (หมายเลข ๔๐๔๗) ถนนคอนกรีต และถนนลาดยางภายในหมู่บ้านเป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน ตำบลและใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๘)

ภาพที่ ๘ เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกล้วย, พ.ศ. ๒๕๖๖)

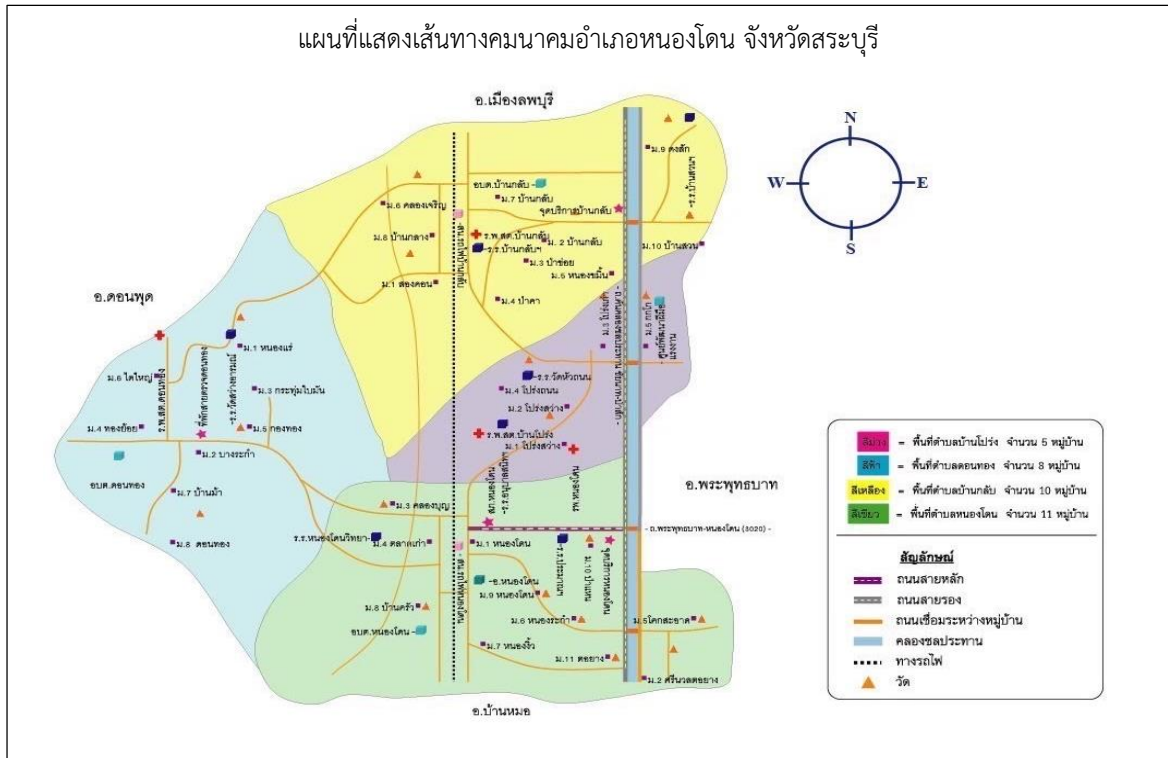
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๘)

- ๑) ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟสายเหนือ ๑ จุดจอด ได้แก่ สถานีรถไฟบ้านกล้วย (สถานีย่อย)
- ๒) ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงชนบท หมายเลข ๔๐๔๗ เส้นทางระหว่างอำเภอบ้านหมือ จังหวัดสระบุรี ถึงอำเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๐๒๐ เส้นทางระหว่างอำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี ถึงอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: ที่ว่าการอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

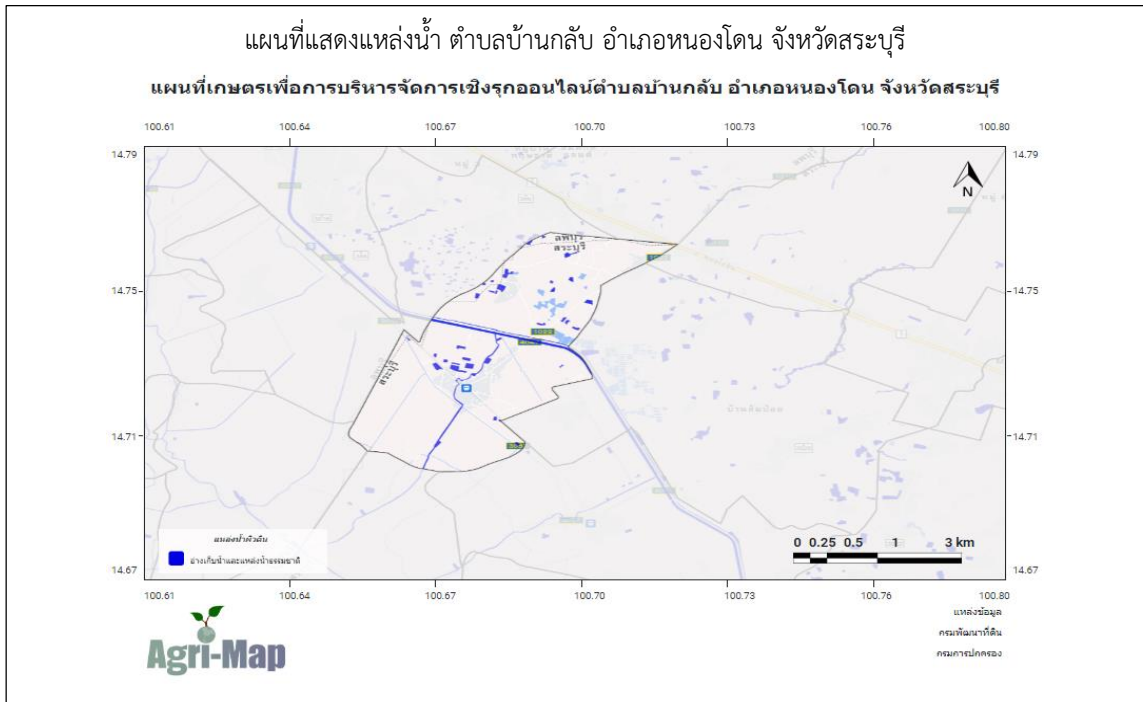
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (ภาพที่ ๑๐)

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ คลองชัยนาท-ป่าสัก ซึ่งเป็นคลองสายหลักของอำเภอหนองโดนและไหลเข้าสู่พื้นที่ผ่านคลองย่อยต่าง ๆ เช่น คลองหนองแร้ คลองโรงกลาง คลองขวาง คลอง ๒๒ R นอกจากนี้ยังมีบึงสาธารณะ ๑ แห่ง คือ บึงกระเบา และสระน้ำ/หนองน้ำ/บ่อน้ำตื้นอีกหลายแห่ง

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

พื้นที่ของตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม ซึ่งเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ตลอดทั้งปี นอกจากนี้ยังมีระบบประปาหมู่บ้านที่ใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค และมีพื้นที่บางส่วนของตำบลบ้านกล้วย ที่อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน เกษตรกรต้องอาศัยน้ำฝน บึง และบ่อบาดาลเพื่อการทำการเกษตร

ภาพที่ ๑๐ แหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน มีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตร มีพื้นที่การเกษตร ๙,๑๒๙.๕๐ ไร่ (ร้อยละ ๑๖.๕๘ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ของเขตชลประทานเกือบเต็มพื้นที่ (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโดน พ.ศ. ๒๕๖๖) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน มีกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านการเกษตร ดังนี้

- กลุ่มยุวมเกษตรกร ๑ กลุ่ม
- ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๑ กลุ่ม
- กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม

ตารางที่ ๗ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน ปี ๒๕๖๕

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)								
		ข้าวนาปี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
บ้านกล้วย	๑๖,๙๑๒.๙๒	๗,๑๓๐	๑,๗๙๕	๘๒.๗๕	๐	๐	๔๗	๑๑.๕๐	๖๓.๒๕	๙,๑๒๙.๕๐
พื้นที่รวม	๑๖,๙๑๒.๙๒	๗,๑๓๐	๑,๗๙๕	๘๒.๗๕	๐	๐	๔๗	๑๑.๕๐	๖๓.๒๕	๙,๑๒๙.๕๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
บ้านกล้วย	๒๓๘	๓๘๘	๐	๕๑	๑๑๓	๘๗,๑๐๑	๙๐	๖๔	๐
รวมทั้งหมด	๒๓๘	๓๘๘	๐	๕๑	๑๑๓	๘๗,๑๐๑	๙๐	๖๔	๐

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ - แห่ง
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน - แห่ง
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ จำนวน ๑ แห่ง คือ ไก่เนื้อ

ชื่อฟาร์ม จำปาหอม (ไก่เนื้อ) ที่ตั้ง - ม.๑๐ ต.บ้านกล้วย อ.หนองโดน จ.สระบุรี

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลบ้านกล้วย

	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลา ทะเล	ปลาน้ำ จืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำ อื่นๆ
บ้านกล้วย	๗๘	๐	๐	๐	๗๘	๐	๐
รวมทั้งหมด	๗๘	๐	๐	๐	๗๘	๐	๐

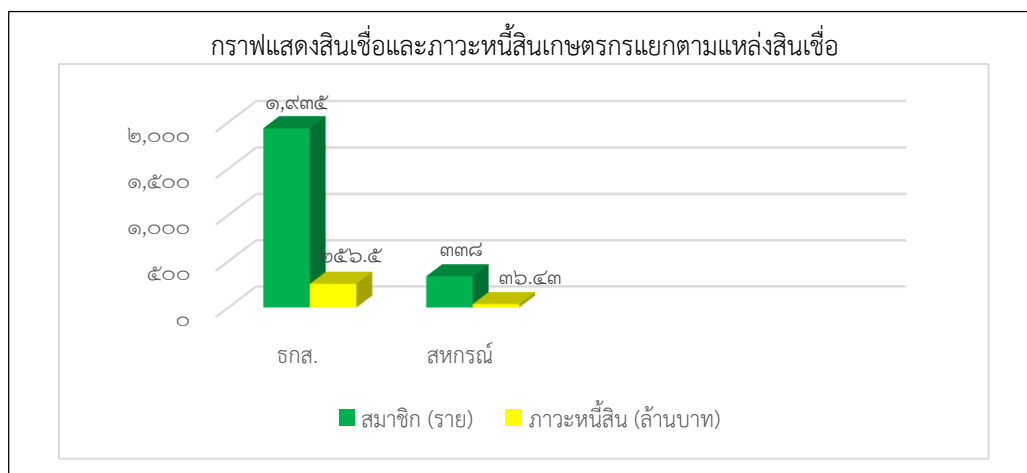
(ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร (ภาพรวมอำเภอ)

- รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอหนองโดน ซึ่งเฉลี่ยรวมทั้งใน ส่วนของภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ประมาณ ๑๘๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอหนองโดน ซึ่งเฉลี่ยรวมทั้งใน ส่วนของภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร (ภาพรวมอำเภอ)

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาหนองโดน จำนวนสมาชิก ๑,๙๓๕ ราย ภาวะหนี้สิน ๒๕๖.๕ ล้านบาท
- สหกรณ์การเกษตรหนองโดน จำนวนสมาชิก ๓๓๘ ราย ภาวะหนี้สิน ๓๖.๔๓ ล้านบาท

ภาพที่ ๑๑ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ สาขาหนองโดน และสหกรณ์การเกษตรหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสระบุรี/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เท่ากับ ๒๓๖,๖๓๖ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี ๒๕๕๙) มีมูลค่า เท่ากับ ๒๓๗,๕๑๑ ล้านบาท ลดลง ๘๗๕ ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๓๓๐,๗๕๐ บาท/คน/ปี ลดจากปีที่แล้ว (ปี ๒๕๕๙) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๓๓๐,๘๓๖ บาท จำนวน ๘๖ บาท อยู่ลำดับที่ ๑๐ ของประเทศและเป็นลำดับที่ ๒ ของภาคกลางตอนบน มูลค่าเศรษฐกิจ ๔ ลำดับแรก ได้แก่ ๑. ภาคอุตสาหกรรม ๒. ภาคการค้า (สาขาขายส่งขายปลีกฯ) ๓. ภาคบริการ (การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา) ๔. ภาคการเกษตร จากอัตราการขยายตัว พบว่า สาขาอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.			
	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
ภาคเกษตร	๑๒,๘๕๑	๑๒,๐๕๙	๑๑,๘๔๖	๑๒,๔๔๗
ภาคบริการ	๕๒,๙๙๓	๕๔,๘๒๓	๕๙,๑๙๔	๖๑,๔๔๘
ภาคอุตสาหกรรม	๑๔๗,๑๖๘	๑๕๑,๗๘๐	๑๖๖,๔๗๑	๑๖๒,๗๔๑
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๒๑๓,๐๑๒	๒๑๘,๖๖๒	๒๓๗,๕๑๑	๒๓๖,๖๓๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๒๙๖,๙๐๒	๓๐๔,๙๐๒	๓๓๐,๘๓๖	๓๓๐,๗๕๐
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๗๑๗	๗๑๗	๗๑๗	๗๑๕

(ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒)

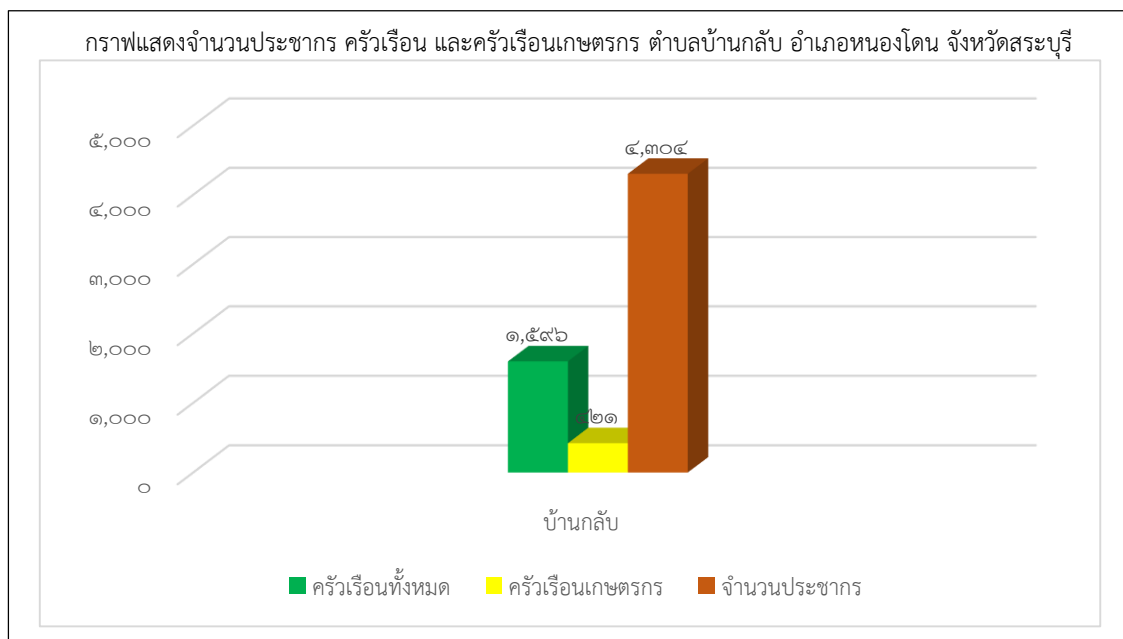
๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีประชากรทั้งสิ้น ๔,๒๖๔ คน จำนวนครัวเรือน ๑,๖๓๙ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๒,๐๐๔ คน หญิง ๒,๒๖๐ คน ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลบ้านกล้วย นับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
บ้านกล้วย	๑,๖๓๙	๔๒๓	๒,๐๐๔	๒,๒๖๐	๔,๒๖๔
รวม	๑,๖๓๙	๔๒๓	๒,๐๐๔	๒,๒๖๐	๔,๒๖๔

(ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖ และสำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๒ แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรื้อน และครั้วเรื้อนเกษตรกร ตำบลบ้านกลับ
อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖ และสำนักงานเกษตรอำเภอนองโดน, พ.ศ.๒๕๖๖)

๖.๔ การศึกษา

ตำบลบ้านกลับ อำเภอนองโดน มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๒ แห่ง โดยเป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ได้แก่

- ๑.๑ โรงเรียนชุมชนบ้านกลับ (สราญราษฎร์)
- ๑.๒ โรงเรียนบ้านหลังสวนประชาสามัคคี

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย สถานบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

- ๑.๒.๑ คลินิกแพทย์ - แห่ง
- ๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล - แห่ง
- ๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน - แห่ง
- ๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ - แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ (ภาพรวมทั้งอำเภอ)

- ๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน ๒ คน
- ๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน ๒ คน
- ๑.๓.๓ เภสัชกร จำนวน ๔ คน
- ๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน ๓๖ คน
- ๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๑๐ คน
- ๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๒๕๐ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ ๙๕ ของตำบลบ้านกล้วย นับถือศาสนาพุทธ

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

❁ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญของตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน ได้แก่ วัฒนธรรมชาวไทยพวน

❁ ประเพณีที่สำคัญ

- **ประเพณีกำฟ้า** (ชาวไทยพวน) ในสมัยดั้งเดิมการทำนาต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ ชาวพวนในสมัยนั้นจึงมีการเกรงกลัวฟ้ามาก ไม่กล้าที่จะทำอะไรให้ฟ้าพิโรธ ถ้าฟ้าพิโรธย่อมหมายถึงความแห้งแล้ง อดอยาก หรือฟ้าอาจผ่าคนตาย ประชาชนกลัวจะได้รับ ความทุกข์ยากอันเป็นภัยจากฟ้า จึงมีการ เช่น สรง สักการบูชาผีฟ้า หรืออีกนัยหนึ่งประชาชนรู้สึกสำนึกในบุญคุณของผีฟ้าที่ได้ให้น้ำฝน อันหมายถึง ความชุ่มชื้น ความอุดมสมบูรณ์มีชีวิตของคน สัตว์ และพืชพรรณต่าง ๆ จึงได้เกิดประเพณีกำฟ้าขึ้น

- **ประเพณีกวนข้าวทิพย์** พิธีกวนข้าวทิพย์ได้ยึดถือปฏิบัติเป็นประเพณีสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในหมู่ของชาวพุทธทั่วไป เพื่อระลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหตุการณ์ที่นางสุชาดาได้ กวนข้าวทิพย์ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ แล้วนำไปถวายพระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ ๑ วัน โดยถือว่ามีความสำคัญมากด้วยเหตุนี้ชาวพุทธจึงพร้อมใจกันกวนข้าวทิพย์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เทิดทูนพระเกียรติคุณด้วยความกตัญญูกตเวทิตาธรรม ข้าวทิพย์มธูบายาสนี้เชื่อกันว่า เมื่อทำครบถ้วนตามพิธีแล้ว จะเป็นสิริมงคลแก่ผู้ทำและผู้บริโภค สมควรจะ เช่น สรง เทพารักษ์ ผู้ที่ได้บริโภคข้าวทิพย์แล้วจะประสบโชคลาภต่าง ๆ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ภัยพิบัติ ประสบสิ่งที่เป็นมงคล

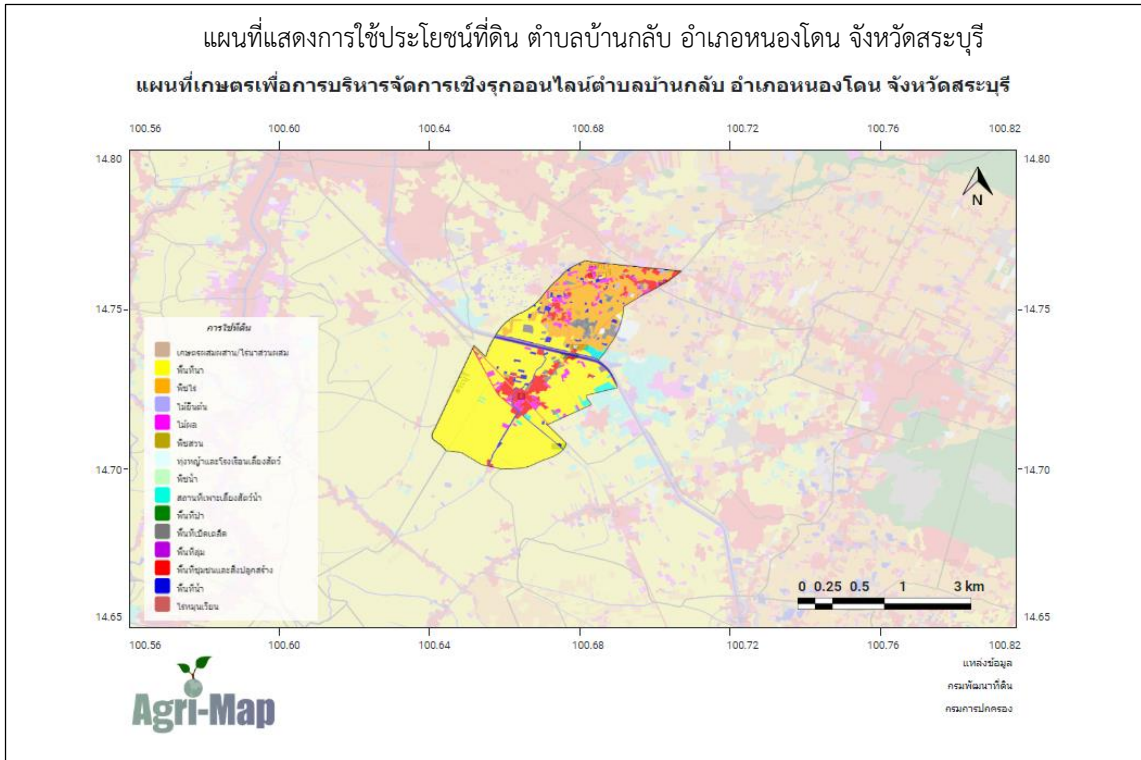
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๙,๔๖๒.๓๔ ไร่ ร้อยละ ๕๕.๙๕ รองลงมาคือ พืชไร่ จำนวน ๓,๕๓๗.๑๓ ไร่ ร้อยละ ๒๐.๙๑ และพื้นที่ชุมชน และสิ่งปลูกสร้างจำนวน ๑,๔๗๖.๗๔ ไร่ ร้อยละ ๘.๗๓

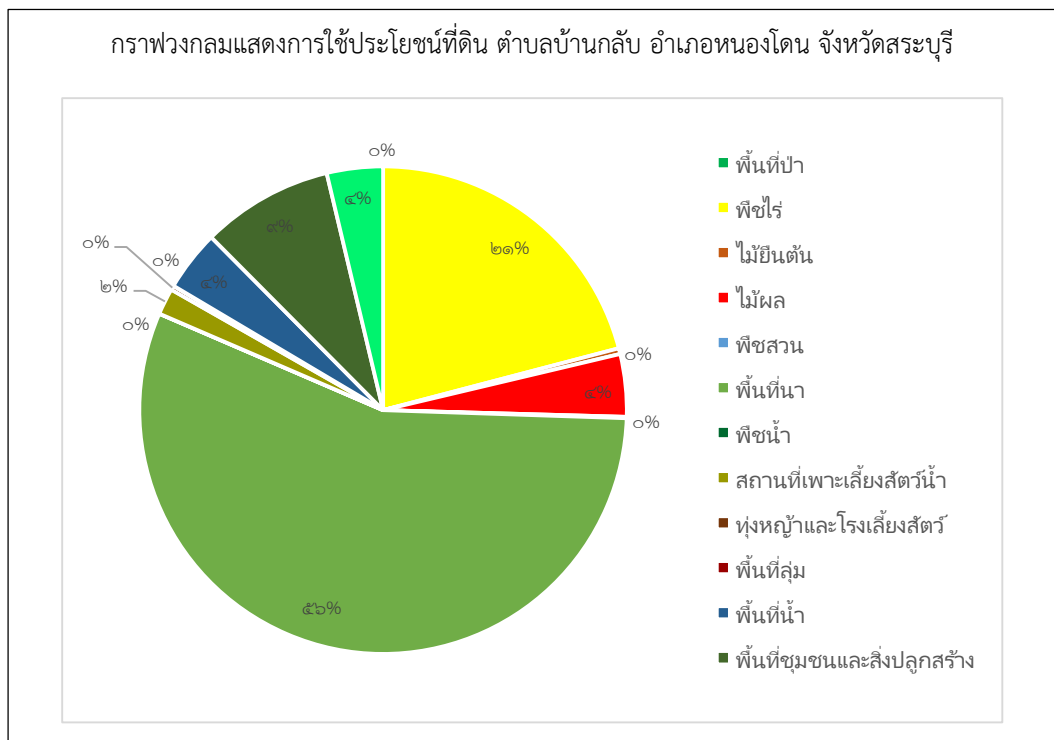
ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๐	๐
พืชไร่	๓,๕๓๗.๑๓	๒๐.๙๑
ไม้ยืนต้น	๖๔.๖๙	๐.๓๘
ไม้ผล	๗๐๑.๐๑	๔.๑๔
พืชสวน	๑๔.๘๙	๐.๐๙
พื้นที่นา	๙,๔๖๒.๓๔	๕๕.๙๕
พืชน้ำ	๐	๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๙๖.๙๙	๑.๗๖
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๔๙.๐๘	๐.๒๙
พื้นที่ลุ่ม	๐	๐
พื้นที่น้ำ	๖๘๐.๗๑	๔.๐๒
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๔๗๖.๗๔	๘.๗๓
พื้นที่เปิดเตล็ด	๖๒๙.๓๓	๓.๓๒

(ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี (ที่มา: ระบบแผนที่เกณฑ์เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๔ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี (ที่มา: ระบบแผนที่เกณฑ์เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

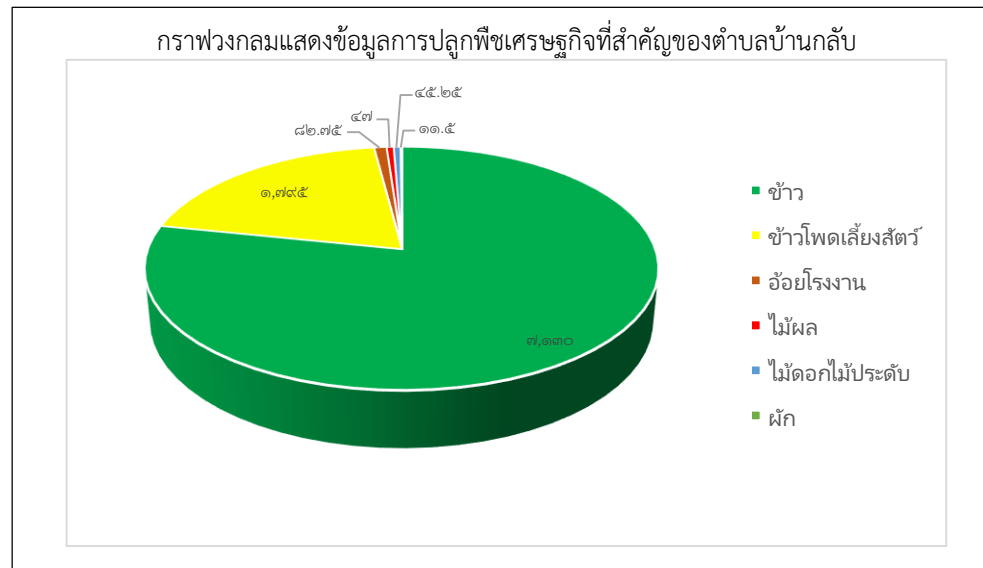
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตนุ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวเจ้า มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๗,๑๓๐ ไร่ รองลงมา คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑,๗๙๕ ไร่ และอ้อยโรงงาน มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๘๒.๗๕ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นบางส่วน

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี											
		ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	สับปะรด	ผัก	หญ้าเลี้ยงสัตว์	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ไม้ผล	ไม้ดอกไม้ประดับ	รวมทั้งหมด
บ้านกล้วย	๑๖,๙๑๒.๙๒	๗,๑๓๐	๘๒.๗๕	๐	๑,๗๙๕	๐	๑๑.๕๐	๐	๐	๐	๔๗	๔๕.๒๕	๙,๑๑๑.๕
รวม	๑๖,๙๑๒.๙๒	๗,๑๓๐	๘๒.๗๕	๐	๑,๗๙๕	๐	๑๑.๕๐	๐	๐	๐	๔๗	๔๕.๒๕	๙,๑๑๑.๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๕ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๙ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการหลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน ตำบลบ้านกล้วย

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/ เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ ที่	ตำบล
๑	กลุ่มอาชีพสตรีตัดเย็บ เสื้อผ้าทอตะวันตกและ ลายไทย	น.ส.วัฒนา บุญอ่อน	เสื้อผ้าสำเร็จรูปลายต่าง ๆ เสื้อคอกระเช้า ผ้า เช็ดมือ ปลอกหมอนแปรรูปจากเศษผ้า	๗๔	๑	บ้านกล้วย
๒	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	นางนภา เสนาะวาที	เสื้อผ้าสำเร็จรูปสตรี เสื้อสำเร็จรูปสตรี ลายสก๊อต	๕๑	๖	บ้านกล้วย
๓	กลุ่มพัฒนาอาชีพ ผลิตภัณฑ์	น.ส.ราตรี วิไลทอง	กระเป๋าถักเชือกไนลอน กีบติดผม ยางรัด ผมจากไหมพรมผลิตภัณฑ์จากเชือกมัด ฟาง (ผ้าชี) ผ้าพันคอไหมพรม มาลัยจิว เสื่อถักโครเช่ กระเป๋าต่างค์ ปีกแป๊ก ของชำร่วยพวงกุญแจจากลูกบิด ผลิตภัณฑ์เชือกมัดฟาง พวงกุญแจตุ๊กตา หมวกไหมพรมและแคนตาลูป	๗๘	๑๐	บ้านกล้วย
๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย	นางสุณี เดชกุล	กุนเชียงปลา ขนมดอกจอก แหนมปลา ฟักทองฉาบ ปลาสาม	๑๕๗	๑	บ้านกล้วย
๕	กลุ่มกระทู้พิสุริยา	น.ส.สุริยา ทำทอง	กระทู้พิฟ้าดำ ขนมบ้าบิ่น	๕๗	๔	บ้านกล้วย
๖	กลุ่มขนมไทย ม.๕	นางบุญเดือน กระจ่างโพธิ์	โอมะเผ็ด หมี่กรอบโบราณ ขนมหนาบสาตี ขนมหม้อแกงถั่ว	๖	๕	บ้านกล้วย
๗	กลุ่มอาชีพบ้านป่าคา- หนองขมิ้น	นางพัชรินทร์ กวางกรณ์	สบู่สมุนไพรแฮนเมด ขนมลอดช่อง	๒๔/๑	๕	บ้านกล้วย
๘	นายรุจฒิชัย สิมิชัย	นายรุจฒิชัย สิมิชัย	กล้วยตาก	๑๐๐	๕	บ้านกล้วย

(ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑๕ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์ ตำบลบ้านกล้วย

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๕
เครื่องดื่ม	-
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๒
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๑
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๐
รวม	๘

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
-	-	-	-	-	-

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

- ปัจจุบัน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตำบลบ้านกล้วย

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกล้วย	๑๕๗	๑	บ้านกล้วย	๑๕	นางสุณี เดชกุล
กลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนชุมชนบ้านกล้วย (สราญราษฎร์)	-	๗	บ้านกล้วย	๒๖	ด.ช.ชัยชนะ สงวนพันธ์
กลุ่มส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว บ้านกล้วย	๕๖	๖	บ้านกล้วย	๑๕	นายบุญชู วงษ์เคี่ยม

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
-	-	-	-	-	-

(ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๕๖๖)

- ปัจจุบัน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ในพื้นที่

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลบ้านกล้วย

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

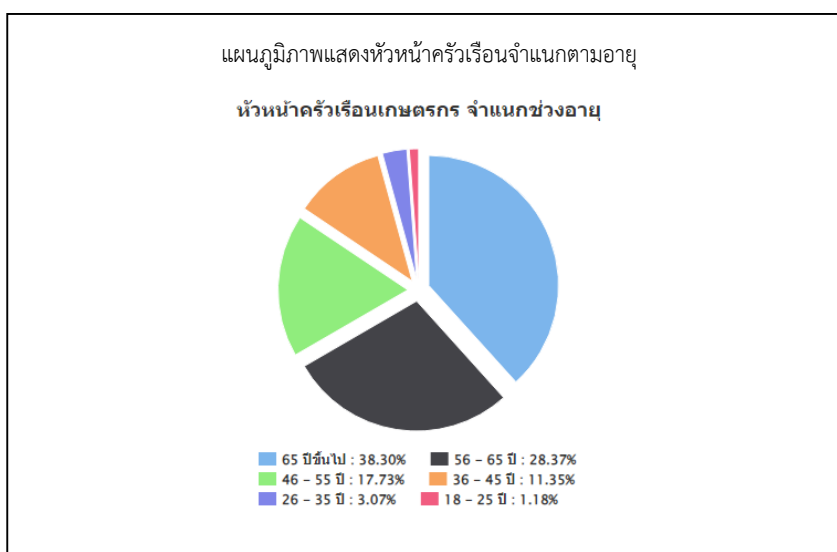
(๑) ครั้วเรือนเกษตรกร

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีครั้วเรือนเกษตรกร จำนวน ๔๒๓ ครั้วเรือน โดยมีหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๖๒ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๑๒๐ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๓๗ อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๗๕ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๓ และอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๔๘ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๖๒	๓๘.๓๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๑๒๐	๒๘.๓๗
๔๖ - ๕๕ ปี	๗๕	๑๗.๗๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๔๘	๑๑.๓๕
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๓	๓.๐๗
๑๘ - ๒๕ ปี	๕	๑.๑๘
รวม	๔๒๓	๑๐๐

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

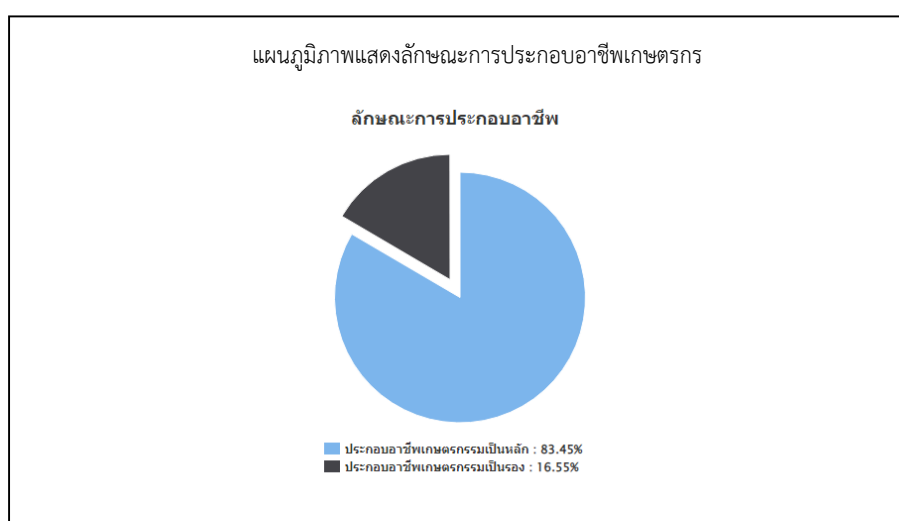
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๓๕๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๔๕ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๕

ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๓๕๓	๘๓.๔๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๗๐	๑๖.๕๕

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

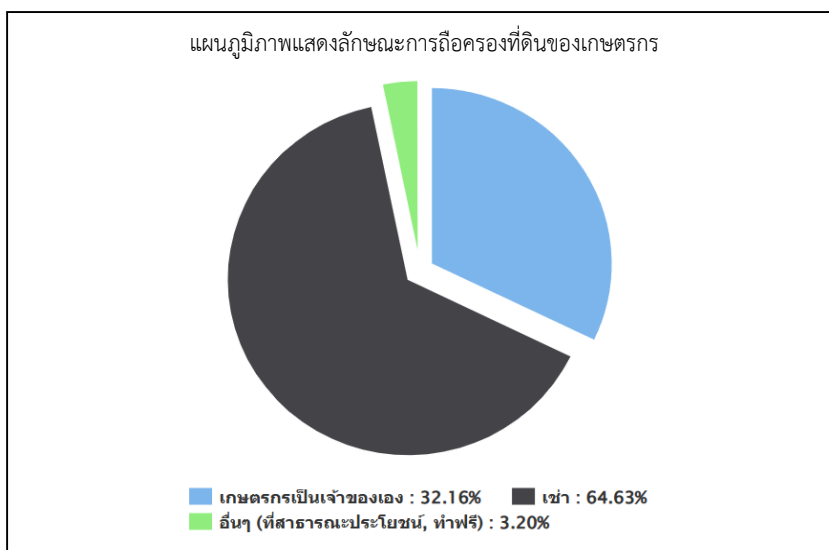
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน ส่วนใหญ่เป็นที่เช่า จำนวน ๓๑๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๒ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑๕๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๒ และอื่น ๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๘๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๖ ตามลำดับ ทั้งนี้ เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองที่ดินในทุกลักษณะ

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑๕๘	๓๒.๑๒
เช่า	๓๑๕	๖๔.๐๒
อื่น ๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี)	๑๘๓	๓.๘๖

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

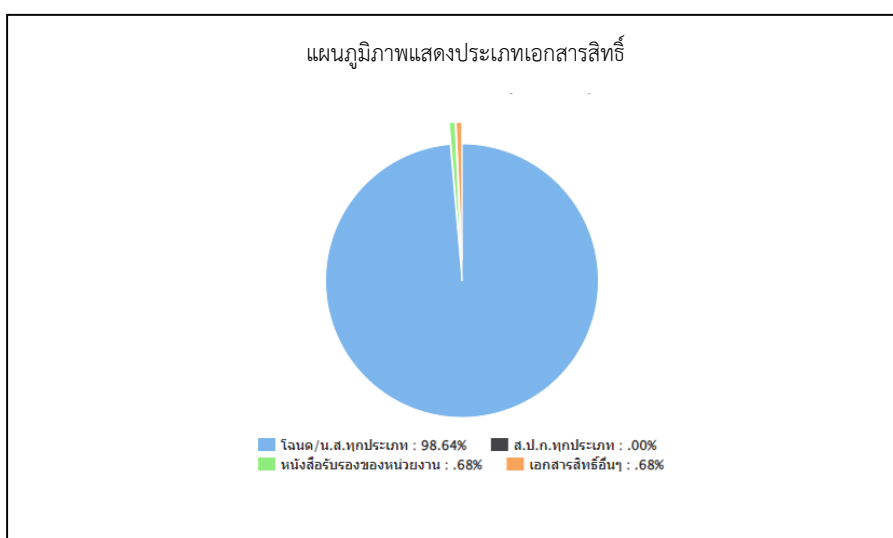
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๑๔๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๖๔ หนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘ และเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ จำนวน ๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๔๕	๐	๑	๑	๑๔๗

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๙ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๕ ราย และกลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๖ ราย

ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
บ้านกล้วย	๑	๑๕	๑	๑๕	๑	๒๖	-	-	-	-	-	-
รวม	๑	๑๕	๑	๑๕	๑	๒๖	-	-	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ ศูนย์ครูบุญชีประจำ ศพก. ซึ่งเป็นศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และ ศบกด.

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
บ้านกล้วย	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
รวม	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๔๑ คน โดยมีอาสาปศุสัตว์จำนวนมากที่สุด ๑๒ ราย รองลงมา คือ เกษตรหมู่บ้าน ๑๐ ราย และหมอดินอาสา ๑๐ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)									
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ชลประทาน	สารวัตร เกษตร อาสา
บ้านกล้วย	๑	๒	-	๑๒	๑๐	๑๐	-	-	๕	๑
รวม	๑	๒	-	๑๒	๑๐	๑๐	-	-	๕	๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
บ้านกล้วย	๒	๑. นายรุจฉัย ลิ้มชัย	๑๐๐ ม.๕ ต.บ้านกล้วย อ.หนองโตน จ.สระบุรี	เกษตรทฤษฎีใหม่
		๒. นายนิกร กระจำงโพธิ์	๖ ม.๕ ต.บ้านกล้วย อ.หนองโตน จ.สระบุรี	เกษตรทฤษฎีใหม่
รวม	๒			

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- ปัจจุบันตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ไม่มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ในพื้นที่ โดย ศพก. หลักของอำเภอนองโตน ได้จัดตั้งอยู่ในพื้นที่ของตำบลหนองโตน ซึ่งมีข้อมูลที่สำคัญของศูนย์ฯ ดังนี้

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายรุจฉัย ลิ้มชัย

บ้านเลขที่ ๑๐๐ หมู่ ๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

สถานการณ์ของพื้นที่ : ลักษณะพื้นที่ราบเรียบและราบลุ่มบางส่วน โดยมีความลาดเอียงจากทิศตะวันออกมา ทิศตะวันตก มีคลองชลประทานชยันนาท-ป่าสัก ตัดผ่านด้านทิศตะวันออกของอำเภอ ด้านทิศตะวันตกของ คลองชลประทานเป็นพื้นที่จัดรูปที่ดิน ปัญหาที่พบเป็นประจำในพื้นที่ คือ น้ำท่วมขังในฤดูฝนเนื่องจากน้ำที่ หลากมาจากอำเภอข้างเคียง, ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่นาลุ่มต่ำในช่วงเดือนกันยายน - ธันวาคม, ปัญหาขาดแคลนน้ำ เพื่อการเกษตรในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม สำหรับพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

แนวทางการพัฒนา : แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ได้แก่

๑. ปรับปรุงพื้นที่ให้มีการกักเก็บน้ำได้มากขึ้น
๒. ปรับปรุงพื้นที่แปลงสาธิตให้มีความสอดคล้องกับฐานการเรียนรู้
๓. ปรับปรุงอาคารที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสม สวยงาม สะดวกต่อการให้บริการ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การทำไร่นาสวนผสม

หลักสูตรเรียนรู้ : การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งประกอบด้วยฐานการเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐาน ได้แก่ การจัดการ เมล็ดพันธุ์ การจัดการดินและปุ๋ย การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน นวัตกรรมและเทคโนโลยีการลดต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรหลัก ๑. การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๒. การจัดการด้านการตลาด

หลักสูตรบังคับ ๑. เศรษฐกิจพอเพียง

๒. เกษตรทฤษฎีใหม่

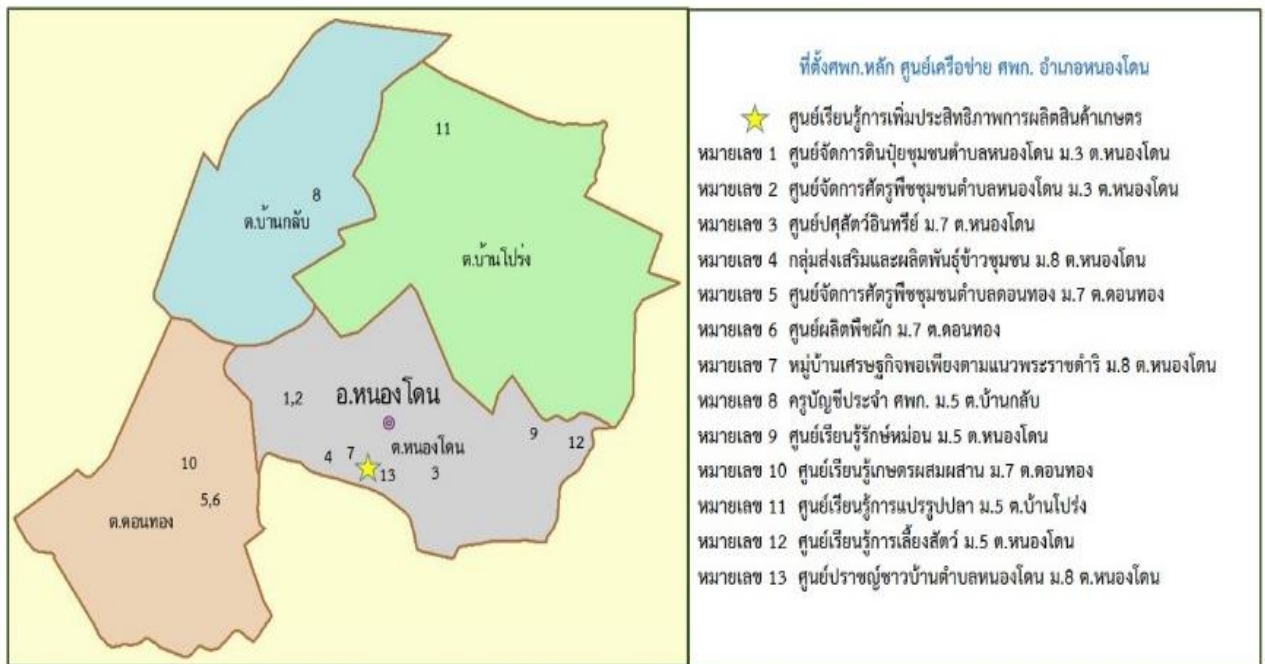
หลักสูตรเสริม ๑. การสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

ตารางที่ ๒๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน

แบบสรุปข้อมูล					
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี					
ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
		หมู่	ตำบล		
ครูบุญชีประจำ ศพก.	การจดบัญชีครัวเรือน	๕	บ้านกล้วย	นายเรียง ต้นสั้น	๐๖๑-๔๗๘๘๒๓๖

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

**แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
และเครือข่ายในพื้นที่อำเภอหนองโดนและพื้นที่ตำบลบ้านกล้วย**

ภาพที่ ๒๐ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเครือข่าย
ในพื้นที่อำเภอหนองโดน และพื้นที่ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ โดยในพื้นที่
อำเภอหนองโดน ปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพียง ๑ กลุ่ม และตั้งอยู่ที่ตำบลหนองโดน ได้แก่
กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน ซึ่งมีกิจกรรมและแผนงานที่สำคัญของกลุ่ม ดังนี้

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน

ที่อยู่ ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๘๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๐๔๐ บาท/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต : เพิ่มผลผลิต จาก ๗๒๐ กก./ไร่ เป็น ๘๖๔ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ : ๓,๘๖๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย : ๓,๐๔๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน GAP
๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
๓. การนำนวัตกรรมด้านเครื่องจักรกลการเกษตรมาช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
๔. การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกกลุ่มขายกับผู้รับซื้อ เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑ การบริหารจัดการเพื่อการผลิต															
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←	→													
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←	→												
๑.๓ ตรวจสอบวิเคราะห์ดิน		←	→										๕,๐๐๐		
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←	→							๑๕๐,๐๐๐		
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←	→													
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์					←	→							๕๐๐		
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม															
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม		←	→												
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←											→			
๓. การบริหารจัดการตลาด															
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด						←	→								
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม		←	→												
๔. การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่															
๔.๑ การเพาะปลูก					นาปี	←	→					นาปรัง	←	→	๓,๖๔๘,๐๐๐
๔.๒ การเก็บเกี่ยว		←	→					←	→						๔,๖๓๒,๐๐๐
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←														๒๕,๐๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๒๙ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	หนองโดน	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน	ข้าว	๔๙	๑,๒๐๐	นายกำธร จิตตะโน	๐๖๑-๘๑๓๙๔๑๘

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

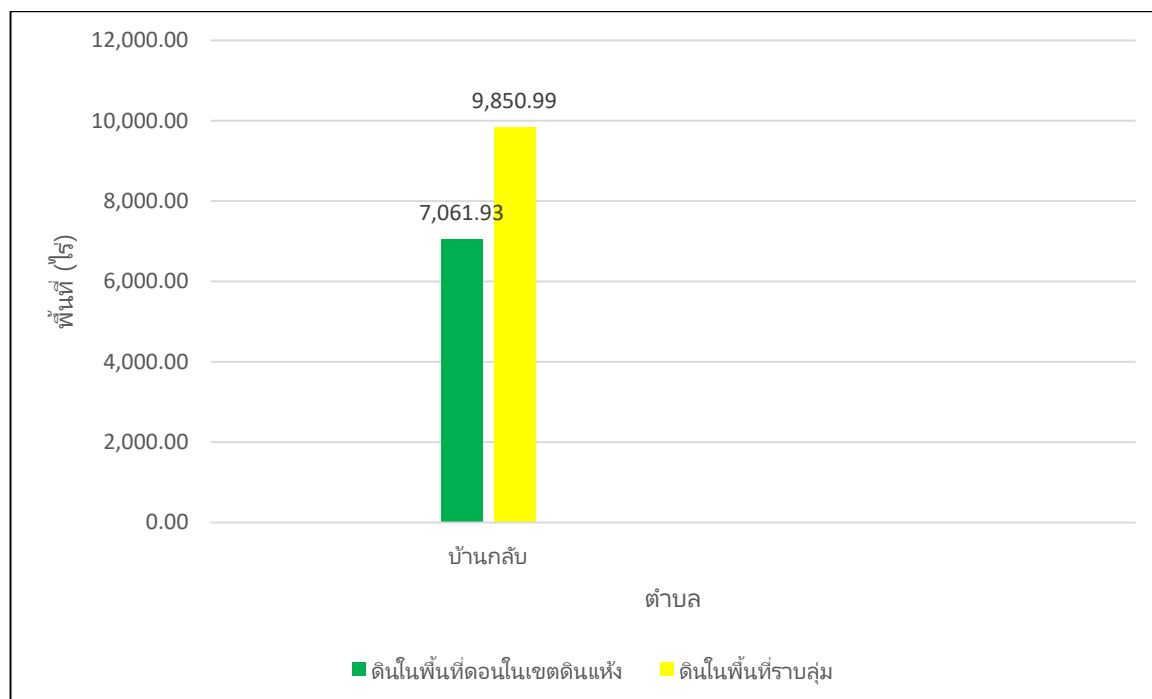
ดินในพื้นที่ตำบลบ้านกลับ อำเภอหนองโดน มีทรัพยากรดินทั้งหมด ๑๖,๙๑๒.๙๒ ไร่ โดยทรัพยากรดินที่พบมี ๒ ประเภท ได้แก่ ดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๙,๘๕๐.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๕ ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง จำนวน ๗,๐๖๑.๙๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗๕

ตารางที่ ๓๐ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบ้านกลับ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๗,๐๖๑.๙๓	๔๑.๗๕
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๙,๘๕๐.๙๙	๕๘.๒๕

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านกลับ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

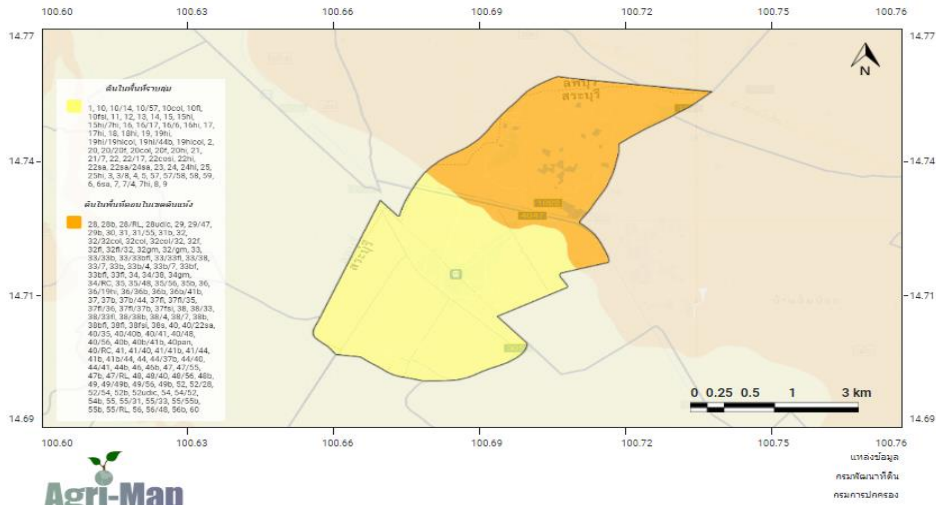

ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านกลับ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี

แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี

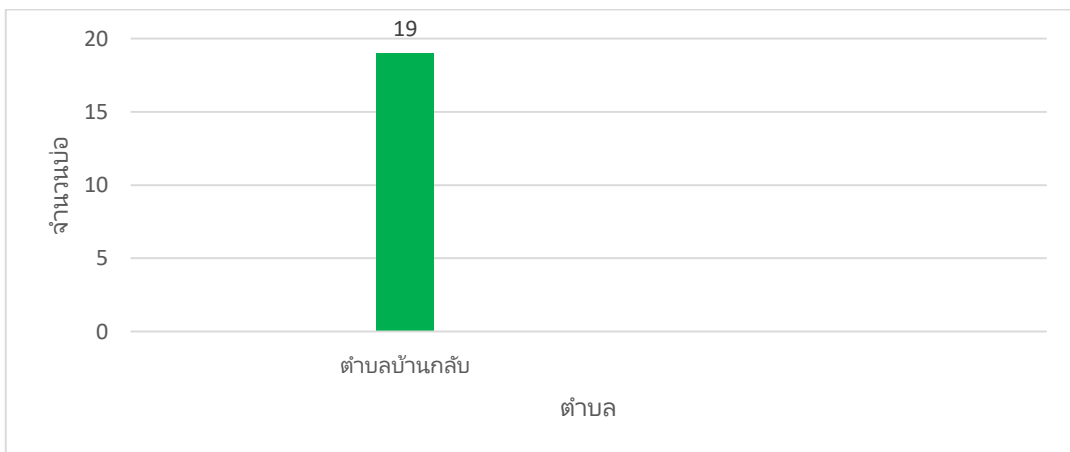

ภาพที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ทรัพยากรน้ำ

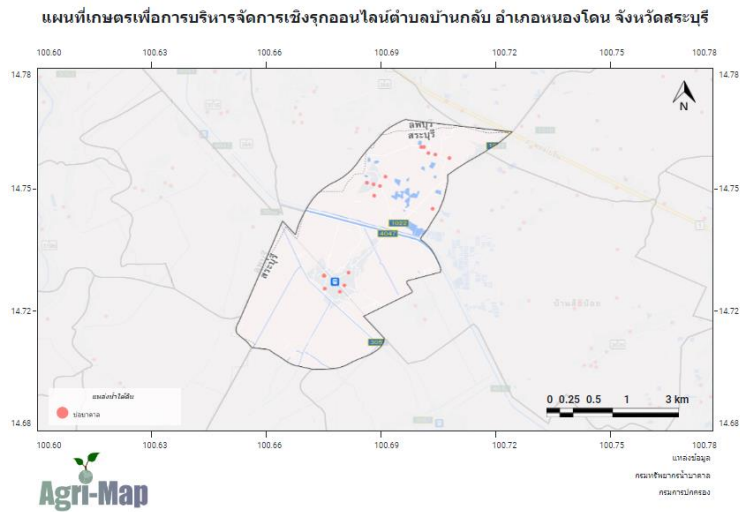
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำจากระบบการชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๕๓.๒๘ % ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้ - แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลในพื้นที่ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี มีทั้งสิ้น จำนวน ๑๙ บ่อ

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

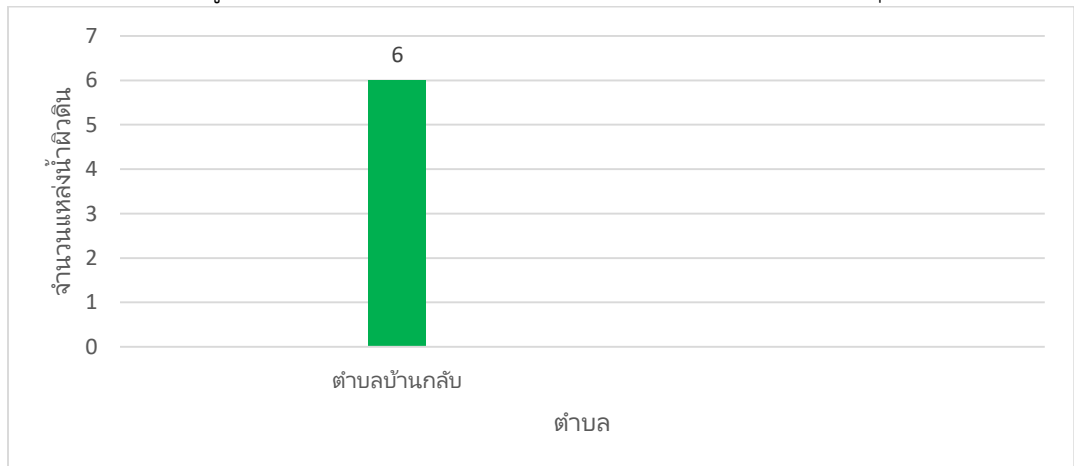

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา :ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๖ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน - แห่ง

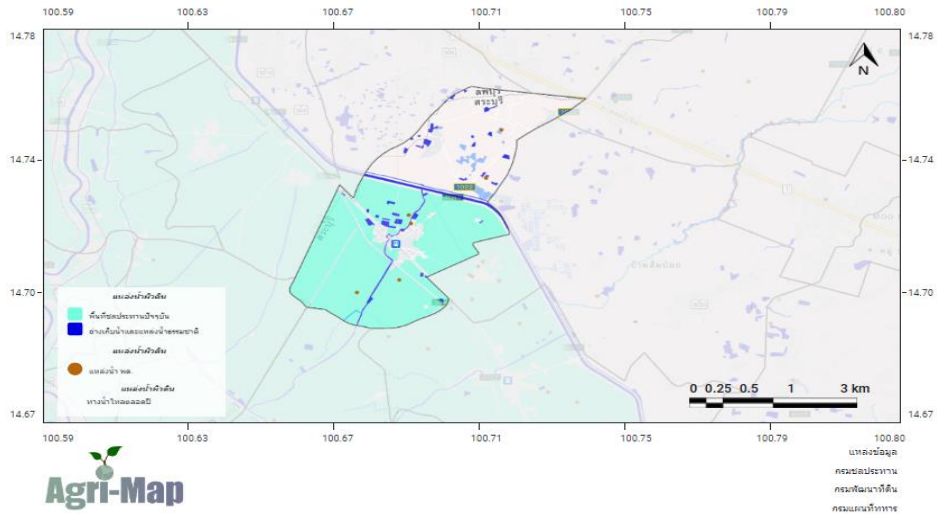
แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา :ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โคน จังหวัดสระบุรี
แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โคน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๖ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โคน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา :ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

-ปัจจุบันตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โคน ยังไม่มีสินค้า GI-

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

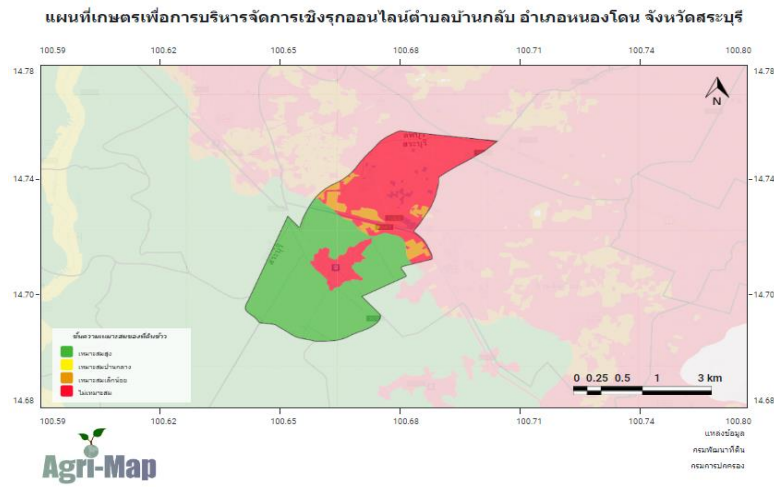
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โคน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๑๖,๙๑๒.๙๑ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘,๘๗๗.๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๔๙ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘๒๗.๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗,๑๖๓.๐๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓๕

ตารางที่ ๓๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โคน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านกล้วย	๘,๘๗๗.๗๐	๐	๘๒๗.๒๐	๗,๑๖๓.๐๑	๑๖,๙๑๒.๙๑
บ้านกล้วย	๘,๘๗๗.๗๐	๐	๘๒๗.๒๐	๗,๑๖๓.๐๑	๑๖,๙๑๒.๙๑

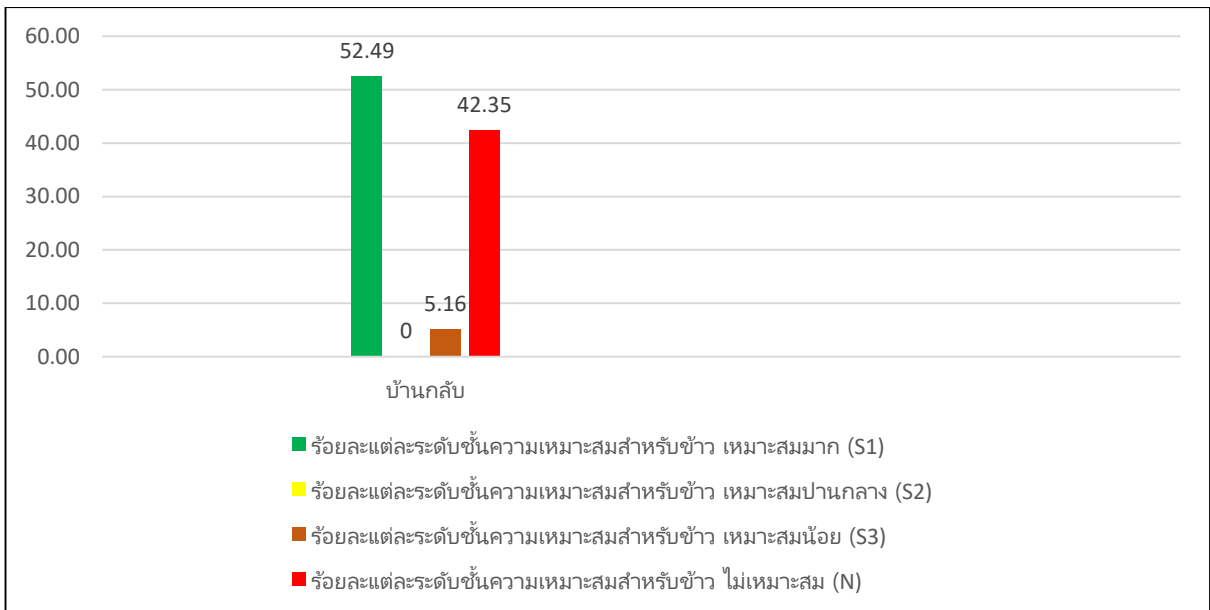
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โฉน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โฉน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โฉน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๘ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โฉน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

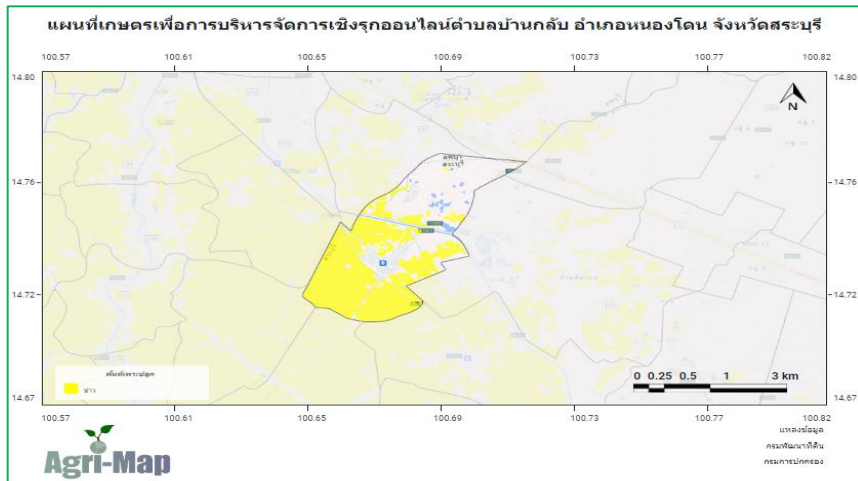
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โฉน จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๘,๕๒๔.๙๕ ไร่ ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับที่ ๓ ของอำเภอนองโง โฉน

ตารางที่ ๓๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโง โฉน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
บ้านกล้วย	๘,๕๒๔.๙๕
รวม	๘,๕๒๔.๙๕

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

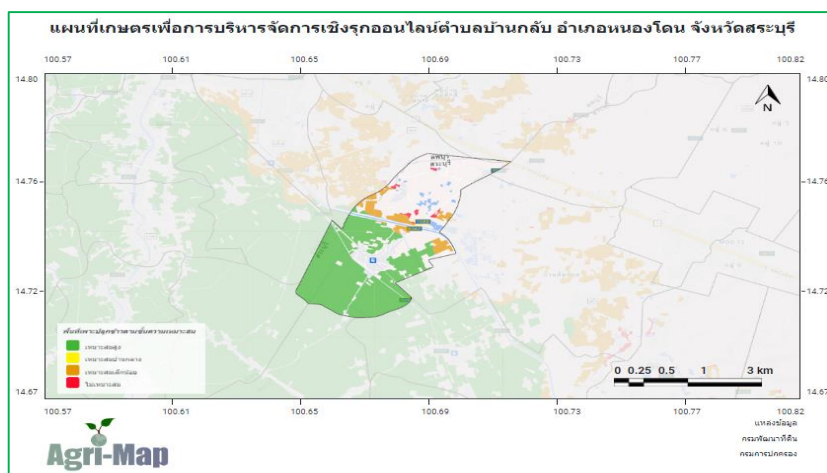
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๘,๕๒๔.๙๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๗,๕๓๖.๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๔๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘๗๒.๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๑๖.๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๖

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านกล้วย	๗,๕๓๖.๕๓	๐	๘๗๒.๒๐	๑๑๖.๒๒	๘,๕๒๔.๙๕
บ้านกล้วย	๗,๕๓๖.๕๓	๐	๘๗๒.๒๐	๑๑๖.๒๒	๘,๕๒๔.๙๕

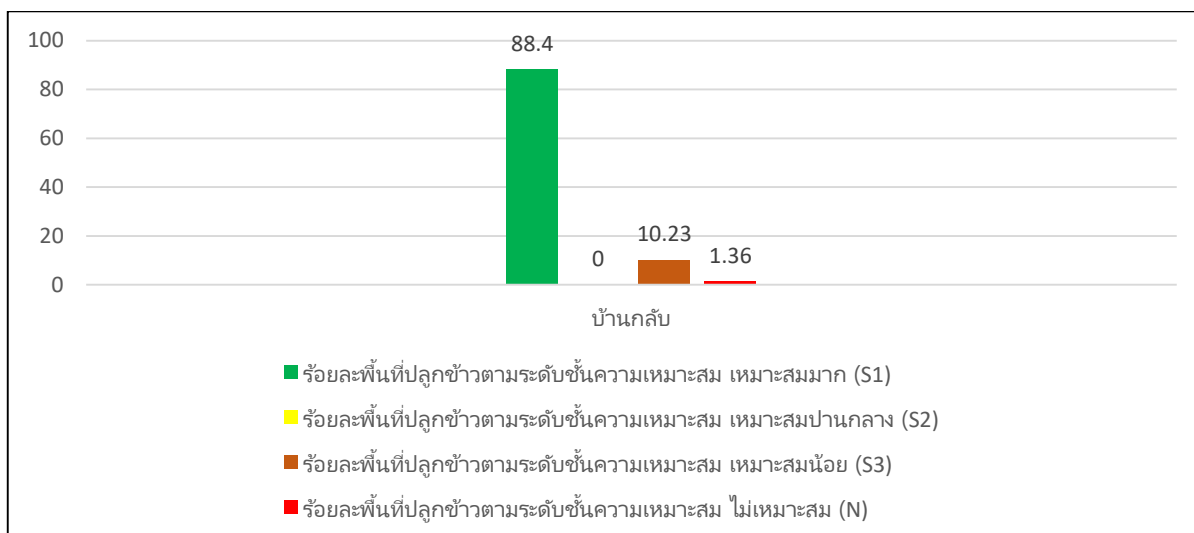
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๑ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ปริมาณการผลิต

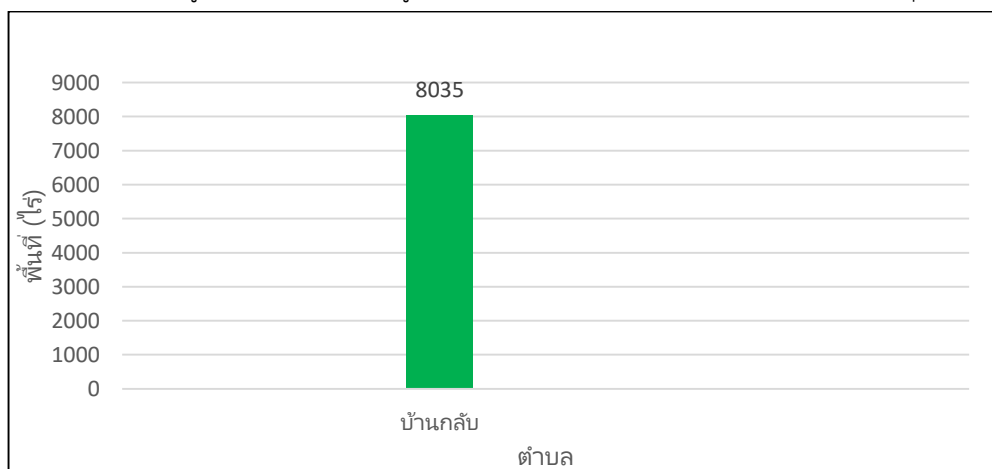
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๘,๐๓๕.๙๓ ไร่ ๓๐๒ ครัวเรือน ซึ่งมากเป็นอันดับที่ ๒ ของอำเภอนองโดน รองลงมาจากตำบลดอนทอง

ตารางที่ ๓๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านกล้วย	๓๐๒	๘,๐๓๕.๙๓	๘,๐๓๕.๙๓	๕,๖๒๕.๑๕	๐.๗
รวม	๓๐๒	๘,๐๓๕.๙๓	๘,๐๓๕.๙๓	๕,๖๒๕.๑๕	๐.๗

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล/อำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี : ข้าวนาปี เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าวชนิดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง เช่น พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๗๙ สุพรรณบุรี ๑ หอมปทุมธานี ๑ และข้าวไวแสงพันธุ์อื่นๆ เช่น ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวนาปรัง ได้แก่ พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๗๙ สุพรรณบุรี ๑ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน : เกษตรกรใช้เครื่องมือจอบหมุน โดยการใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางหรือล้อ ตีนตะขาบตีดิน หลังจากนั้นจึงใช้รถไถเดินตามทำการตีคลุกเพื่อทำเทือกสำหรับปลูกข้าว

(๓) การปลูก : เกษตรกรนิยมหว่านน้ำตม โดยนาปีเกษตรกรจะทำการปลูกในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึงต้นเดือนมิถุนายน ส่วนนาปรังจะเริ่มหว่านในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมโดยอาศัยน้ำจากระบบชลประทาน

(๔) ระบบการให้น้ำ : เกษตรกรเกือบ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ อาศัยน้ำจากระบบชลประทาน มีเพียงส่วนน้อยที่อาศัยน้ำฝนและบ่อกักเก็บน้ำหรือบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร

(๕) การดูแลรักษา : ระยะกล้า หลังหว่านข้าว ไม่เกิน ๔ วัน ฉีดสารป้องกันวัชพืชชนิดคุมหญ้า , ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๔๐ วัน ระบายน้ำออกปล่อยให้แห้ง ประมาณ ๕ วัน , ระยะข้าวตั้งท้อง ระบายน้ำเข้า และรักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตรและระวังไม่ให้ข้าวขาดน้ำ , ระยะข้าวสุกแก่ ข้าวอายุ ๙๕-๑๐๐ วัน ทำการระบายน้ำออกให้แห้ง เพื่อเร่งให้ข้าวสุกพร้อมกัน

(๖) การใส่ปุ๋ย : ระยะกล้า (ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดินเมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน รักษากระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร , ระยะแตกกอ (ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ , ระยะข้าวตั้งท้อง (ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย) สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว : ทำการเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวอยู่ในระยะปล้ำปลิง หรืออายุข้าวอายุประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ วัน (๒๘-๓๐ วันหลังการออกรวง)

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวแล้วนำผลผลิตข้าวไปขายที่โรงสีหรือทำข้าว ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงโดยไม่มีการลดความชื้น

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู : สำรวจแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบแมลงศัตรูพืช จะใช้สารเคมีฉีดตามคำแนะนำในฉลาก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีการปลูกข้าวแสดงได้ตามตารางปฏิทินการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๓๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว				←		△				▽		

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีต้นทุนการผลิตข้าว ในเขตพื้นที่เขตชลประทาน เป็นเงิน ๔,๖๑๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง	
ค่าไถกลบตอซัง	๒๓๐	๒๓๐	-	-	
ค่าไถพรวน	๒๓๐	๒๓๐	-	-	
ค่าจ้างหว่านข้าว	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔๕๐	๔๕๐	-	-	
ค่ายาคุมวัชพืช	๑๕๐	๑๕๐	-	-	
ค่าจ้างฉีดยาคุมวัชพืช	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าปุ๋ยเคมี รอบที่ ๑ สูตร ๔๖-๐-๐	๔๕๐	๔๕๐	-	-	
ค่าจ้างหว่านปุ๋ยเคมี รอบที่ ๑	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าปุ๋ยเคมี รอบที่ ๒ สูตร ๑๖-๒๐-๐	๕๐๐	๕๐๐	-	-	
ค่าจ้างหว่านปุ๋ยเคมี รอบที่ ๒	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าฮอร์โมนพืช	๑๕๐	๑๕๐	-	-	
ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนพืช	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าเช่า	๑,๕๐๐	๐	-	-	
ค่าน้ำมันสูบน้ำ/ตัดหญ้า	๑๐๐	๑๐๐	-	-	
ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	๕๐๐	๕๐๐	-	-	
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๗๕๐	๗๕๐	-	-	
รวมรายได้ (บาท)	๖,๓๗๕	๖,๓๗๕	-	-	
รวมรายจ่าย (บาท)	๔,๖๑๐	๓,๑๑๐	-	-	
กำไรสุทธิ (บาท)	๑,๗๖๕	๓,๒๖๕	-	-	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล/อำเภอ)

การขายข้าวมีพ่อค้าท้องถิ่นใกล้เคียงมาซื้อภายในหมู่บ้าน เกษตรกรไม่นิยมเก็บข้าวไว้ทำพันธุ์เอง เนื่องจากสามารถซื้อพันธุ์ได้จากศูนย์ขยายพันธุ์พืชและบริษัทที่จำหน่ายเมล็ดพันธุ์หรือเกษตรกรด้วยกันเอง ส่วนการสีเป็นข้าวสารเพื่อไว้บริโภคภายในครัวเรือนนั้นเกษตรกรไม่นิยม มักซื้อข้าวสารจากตลาดมาบริโภค

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล/อำเภอ)

แผนภูมิแสดงเส้นทางวิถีตลาดของตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

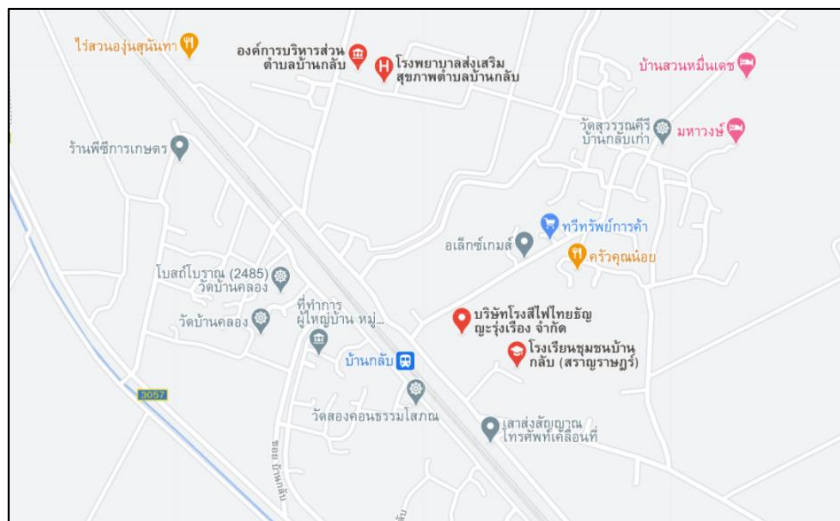

ภาพที่ ๓๓ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีแหล่งรับซื้อผลผลิต ๑ แห่งในพื้นที่ คือ บริษัทโรงสีไฟไทยธัญญะรุ่งเรือง จำกัด ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านกล้วย นอกจากนี้ยังมีโรงสีข้าวจากนอกพื้นที่มาตั้งจุดรับซื้อข้าวจากเกษตรกรในพื้นที่อีก ๑ แห่ง คือ บริเวณสหกรณ์หนองโดน ตำบลหนองโดน

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๔ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ปัจจุบัน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน ยังไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบ (Smart Farmer)

ในพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่	สาขา
	-	-	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าข้าวโพด

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

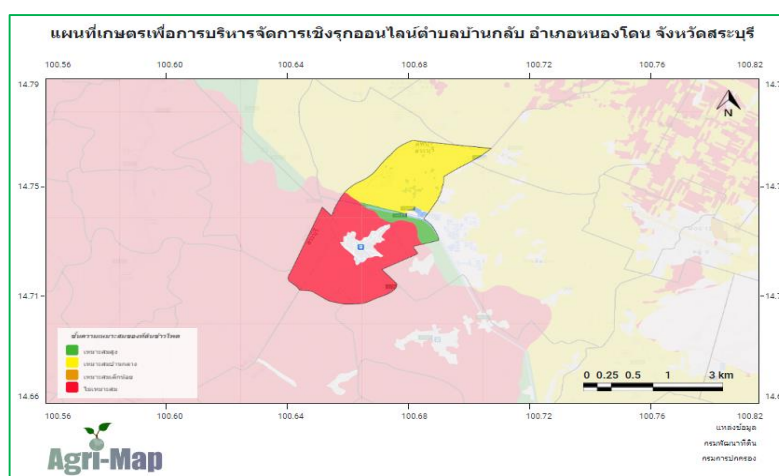
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดจำนวน ๑๕,๖๓๗.๔๑ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๗๙๕.๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๙ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕,๙๖๓.๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘,๘๗๗.๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗๗

ตารางที่ ๓๘ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านกล้วย	๗๙๕.๗๗	๕,๙๖๓.๙๑	๐	๘,๘๗๗.๗๓	๑๕,๖๓๗.๔๑
บ้านกล้วย	๗๙๕.๗๗	๕,๙๖๓.๙๑	๐	๘,๘๗๗.๗๓	๑๕,๖๓๗.๔๑

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

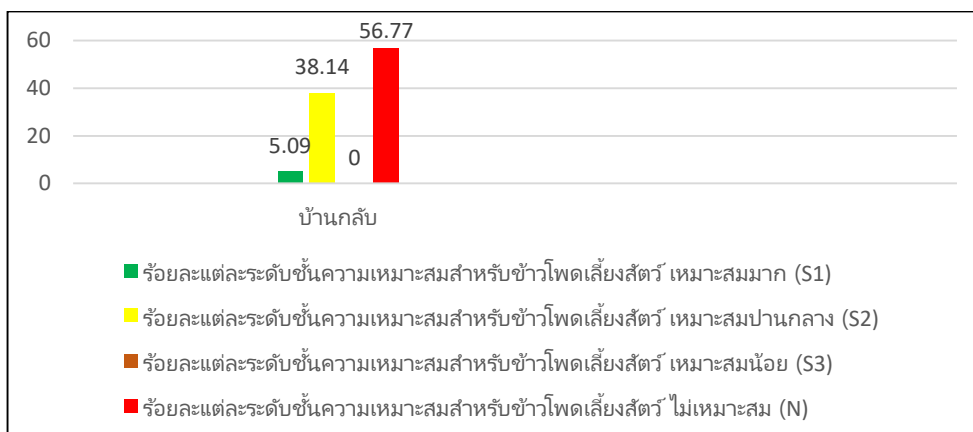
แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัด

ภาพที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากที่สุดในพื้นที่อำเภอนองโงน เป็นจำนวน ๑,๐๖๘.๗๑ ไร่

ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)
บ้านกล้วย	๑,๐๖๘.๗๑
รวม	๑,๐๖๘.๗๑

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสมจำนวน ๑,๐๖๘.๗๑ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๐๖๘.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ พื้นที่ที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

ตารางที่ ๔๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านกล้วย	๐	๑,๐๖๘.๗๑	๐	๐	๑,๐๖๘.๗๑
บ้านกล้วย	๐	๑,๐๖๘.๗๑	๐	๐	๑,๐๖๘.๗๑

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

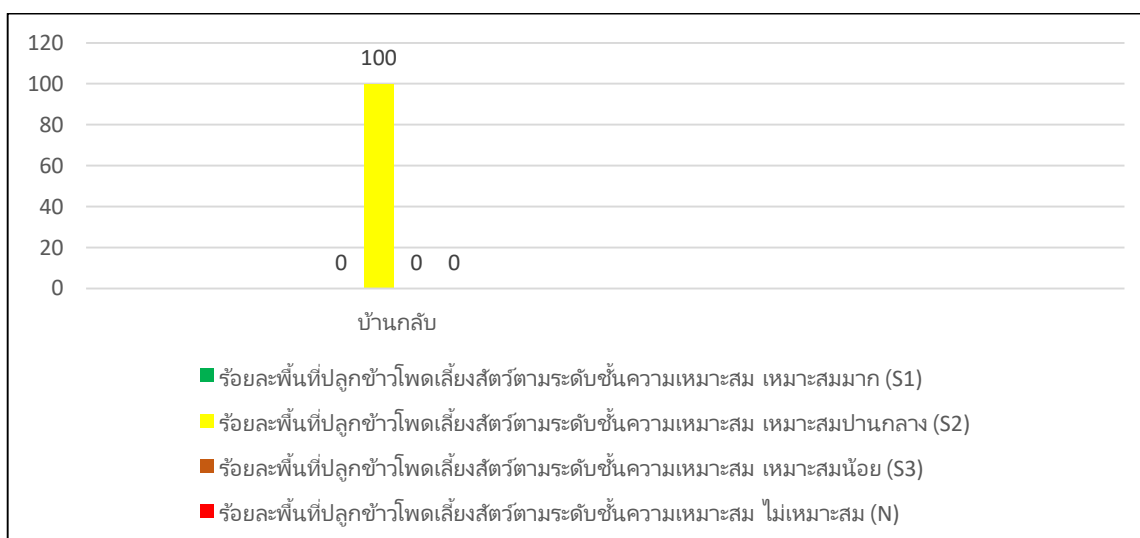
แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๙ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ปริมาณการผลิต

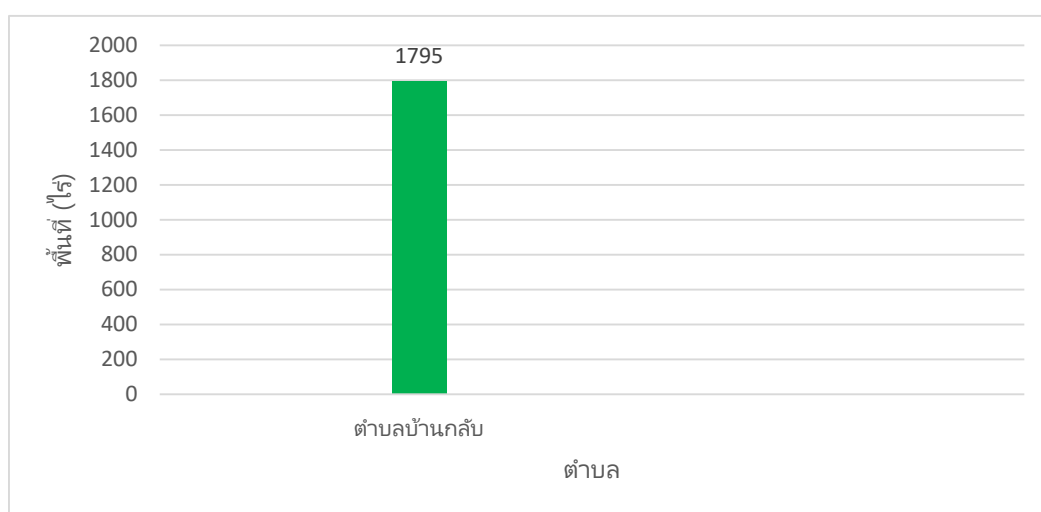
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑,๗๙๕ ไร่ ๑๐๕ ครัวเรือน ซึ่งมากที่สุดในพื้นที่อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ ๔๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านกล้วย	๑๐๕	๑,๗๙๕	๑,๗๙๕	๑,๗๙๕	๑
รวม	๑๐๕	๑,๗๙๕	๑,๗๙๕	๑,๗๙๕	๑

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี : เกษตรกรจะใช้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสม เช่น S๗๓๒๘ หรือ NK ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีศักยภาพในการให้ผลผลิตสูง ลำต้นและระบบรากแข็งแรง ไม่หักล้มง่าย ทนทานต่อน้ำท่วมขัง มีความงอกมากกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์และมีความแข็งแรงสูง

(๒) การเตรียมดิน : เกษตรกรจะมีการเตรียมดินที่ไว้ตั้งแต่ประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม โดยการไถตะจากนั้นพรวนด้วยโรตารี ๑-๒ ครั้ง มีการใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยขี้ไก่บำรุงดินที่ไว้ก่อนการเพาะปลูก ระหว่างการไถเตรียมดินจะปรับพื้นที่ให้ลาดเอียงเพื่อสะดวกในการระบายน้ำ ทำร่องน้ำรอบและผ่านแปลงให้ขนานกับแถวข้าวโพด

(๓) การปลูก : เกษตรกรจะมีการใส่ปุ๋ยรองพื้นพร้อมปลูก และปลูกเมื่อมีความชื้นในดินเหมาะสม เพียงพอต่อการงอกของเมล็ด โดยใช้รถแทรกเตอร์ลากจูงเครื่องปลูกและใส่ปุ๋ย ปรับให้มีระยะระหว่างแถว ๗๐-๗๕ เซนติเมตร ระยะระหว่างหลุม ๒๐ เซนติเมตร จำนวน ๑ ต้นต่อหลุม หรือ อัตราปลูกประมาณ ๑๐,๖๐๐-๑๑,๔๐๐ ต้นต่อไร่ ซึ่งจะใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๓-๔ กิโลกรัมต่อไร่

(๔) ระบบการให้น้ำ : เกษตรกรจะอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวในการปลูกข้าวโพด ไม่มีระบบการให้น้ำอย่างอื่น ปริมาณและคุณภาพผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับปริมาณฝนหรือช่วงที่ฝนตกตามฤดูกาล

(๕) การดูแลรักษา : การกำจัดวัชพืชระหว่างแถวข้าวโพด เมื่อข้าวโพดอายุ ๒๐-๒๕ วัน ทำการกำจัดวัชพืชระหว่างแถวปลูก และใส่ปุ๋ยไนโตรเจน โดยโรยข้างแถวแล้วพรวนดินแถวร่องกลบด้วยแรงงานหรือเครื่องจักรกล การใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยไนโตรเจน เมื่อข้าวโพดอายุ ๔๐-๔๕ วัน โดยโรยข้างแถวข้าวโพด

(๖) การใส่ปุ๋ย : การใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวโพดอายุ ๒๐-๒๕ วัน ใส่ปุ๋ยไนโตรเจน (๔๖-๐-๐) ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวโพดอายุ ๔๐-๔๕ วัน ใส่ปุ๋ยไนโตรเจน (๔๖-๐-๐) ครั้งที่ ๒ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว : เกษตรกรจะใช้วิธีการเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักรกล(รถเกี่ยว)ออกมาเมล็ด

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวโพดแล้วมีพ่อค้ามารับซื้อที่แปลง หรือนำผลผลิตไปขายที่ลานรับซื้อ โดยไม่มีการลดความชื้น ซึ่งความชื้นของเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในขณะเก็บเกี่ยวจะมีความชื้นประมาณ ๓๐-๓๕ เปอร์เซ็นต์

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู : การควบคุมวัชพืช พ่นสารกำจัดวัชพืชทันทีหลังปลูก ใช้สารป้องกันกำจัดวัชพืชอะลาคลอร์ ๔๘ % ชนิดน้ำ อัตรา ๑๒๕-๑๕๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่น ๘๐ ลิตรต่อไร่ หรือ อาหารซิน ๘๐% ชนิดผง อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่น ๘๐ ลิตรต่อไร่ พ่นคลุมดินหลังปลูก ก่อนข้าวโพดและวัชพืชงอก ซึ่งขณะพ่นดินต้องมีความชื้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตนุ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยเริ่มฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน โดยปลูกสูงสุดในเดือนพฤษภาคม และเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม ซึ่งจะเก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกันยายน สำหรับปฏิทินการเพาะปลูกปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตนุ จังหวัดสระบุรี มีดังนี้

ตารางที่ ๔๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตนุ จังหวัดสระบุรี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					←△→			←▽→				

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตนุ, พ.ศ. ๒๕๖๖)

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตนุ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน เกษตรกรจะอาศัยน้ำฝนเท่านั้นในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นเงิน ๔,๙๐๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๔๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

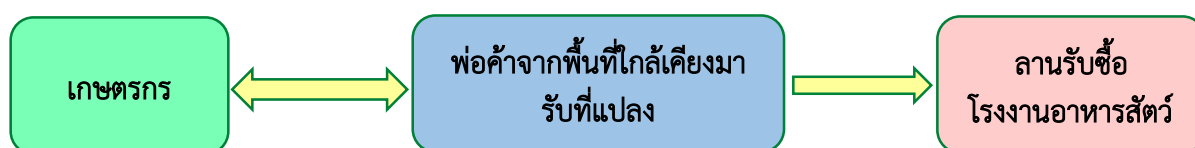
รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
ไถดะ			๓๕๐		
ไถแปร			๒๕๐		
ค่าเมล็ดพันธุ์			๘๕๐		
ค่าหยอดเมล็ดพันธุ์ (รถปลูก)			๒๐๐		
ยากุมวัชพืช (๒ ครั้ง)			๘๐๐		
ค่าแรงฉีดยากุม			๑๕๐		
สารเคมีกำจัดหนอนและแมลง			๒๕๐		
ค่าแรงฉีดสารเคมีกำจัดหนอนและแมลง			๑๕๐		
ปุ๋ย ๔๖-๐-๐			๔๕๐		
ปุ๋ยคอก			๕๕๐		
ค่าแรงใส่ปุ๋ย			๒๐๐		
ค่าฮอร์โมนบำรุงพืช			๓๕๐		
ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนบำรุงพืช			๑๕๐		
ค่าจ้างเก็บเกี่ยว			๖๕๐		
รวม			๕,๓๕๐		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

การขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านกล้วย จะมีพ่อค้าในท้องถิ่นใกล้เคียงมาซื้อถึงภายในหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้าจากลานรับซื้อในพื้นที่อำเภอพระพุทธบาท และนำไปส่งยังโรงงานอาหารสัตว์

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นใน/ตำบลอำเภอ)

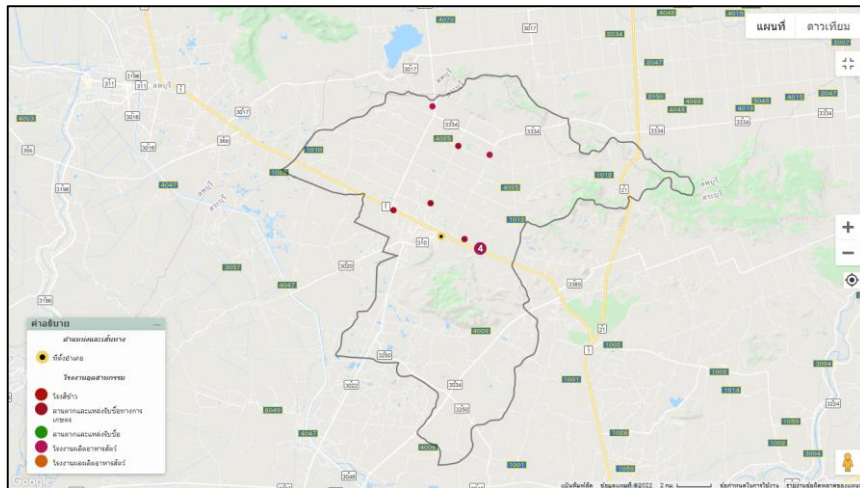
ภาพที่ ๔๑ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบ้านกล้วย และตำบลอื่น ๆ ของอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ไม่มีจุดรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แต่จะเป็นลักษณะของการที่มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่โดยส่วนใหญ่เป็นลานรับซื้อจากพื้นที่อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เพื่อส่งต่อไปยังบริษัทผลิตอาหารสัตว์ต่างๆ ในพื้นที่

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโงน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน ยังไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ ด้านการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑.๔.๓ ชนิดสินค้าอ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

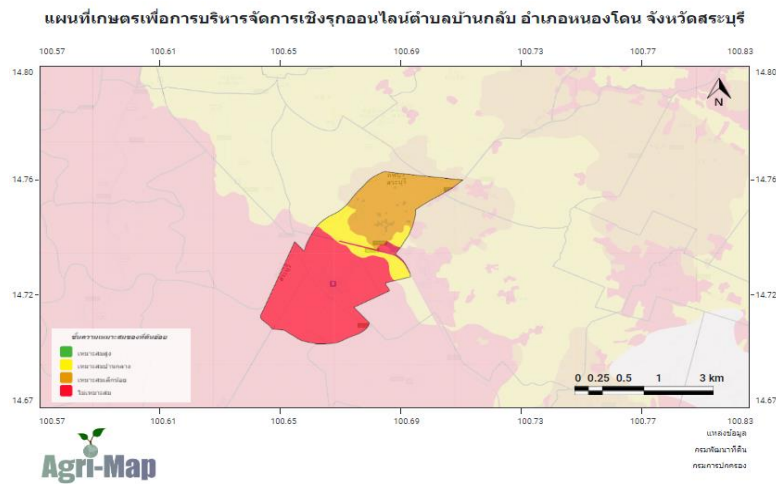
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงานทั้งหมดจำนวน ๑๖,๙๑๒.๙๗ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๙๔๖.๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔,๘๑๒.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๐,๑๕๓.๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๓

ตารางที่ ๔๔ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านกล้วย	๐	๑,๙๔๖.๙๖	๔,๘๑๒.๗๑	๑๐,๑๕๓.๓๐	๑๖,๙๑๒.๙๗
บ้านกล้วย	๐	๑,๙๔๖.๙๖	๔,๘๑๒.๗๑	๑๐,๑๕๓.๓๐	๑๖,๙๑๒.๙๗

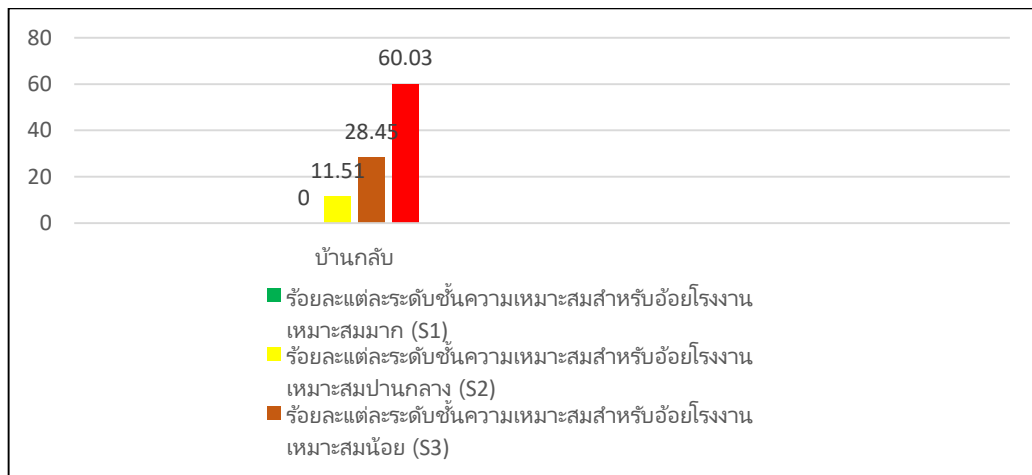
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน

ภาพที่ ๔๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน

ภาพที่ ๔๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

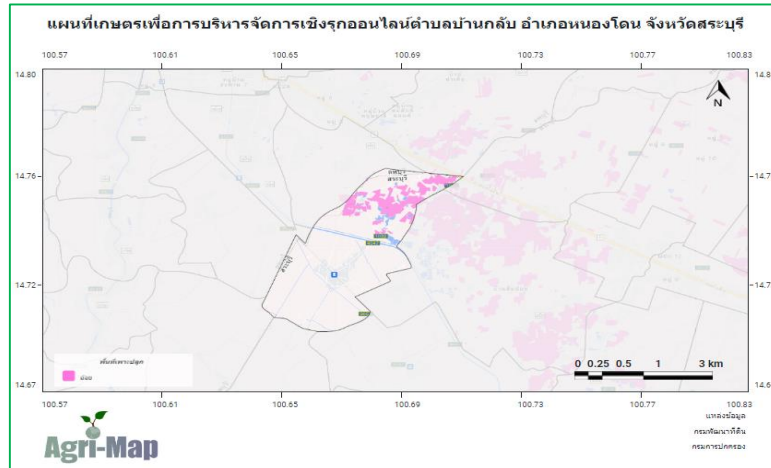
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๑,๗๘๖.๐๘ ไร่ ซึ่งมากเป็นอันดับที่ ๒ ของอำเภอนองโงโดน รองลงมาจากตำบลบ้านโป่ง

ตารางที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (ไร่)
บ้านกล้วย	๑,๗๘๖.๐๘
รวม	๑,๗๘๖.๐๘

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน

ภาพที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม

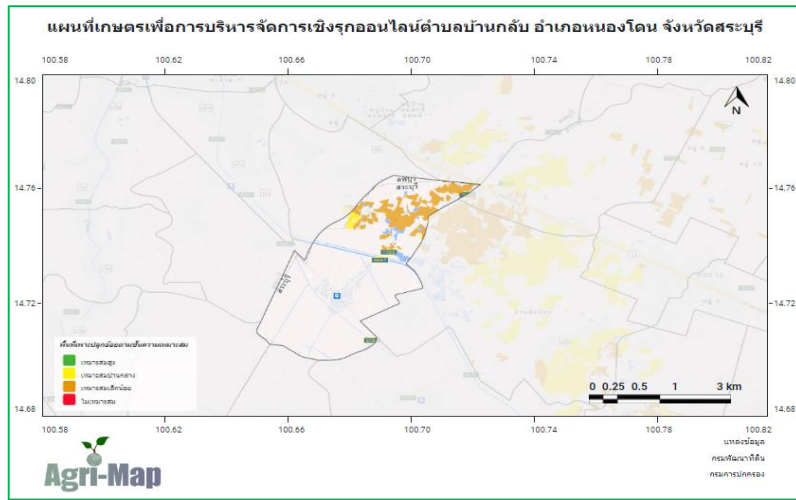
ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑,๗๘๖.๐๗ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๓๘.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๖๔๗.๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๒๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

ตารางที่ ๔๖ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านกล้วย	๐	๑๓๘.๑๒	๑,๖๔๗.๙๕	๐	๑,๗๘๖.๐๘
บ้านกล้วย	๐	๑๓๘.๑๒	๑,๖๔๗.๙๕	๐	๑,๗๘๖.๐๗

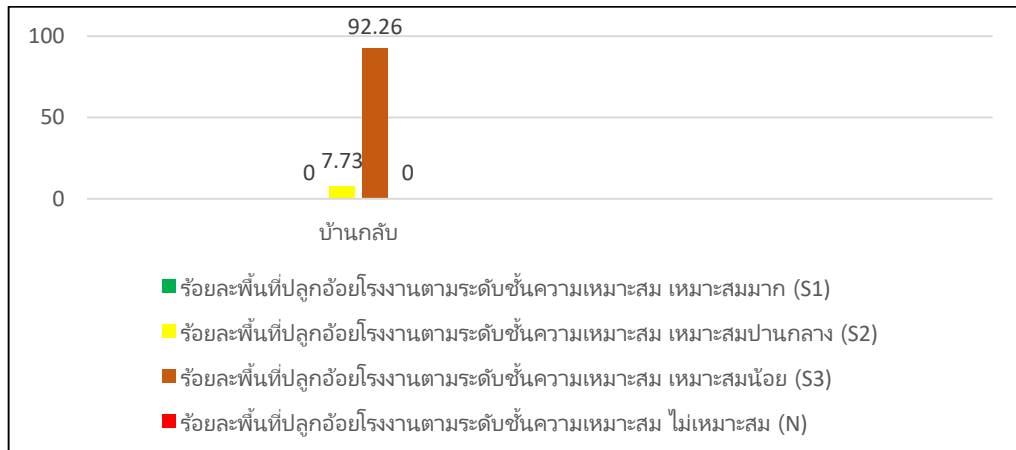
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน มีพื้นที่การปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๘๒.๗๕ ไร่

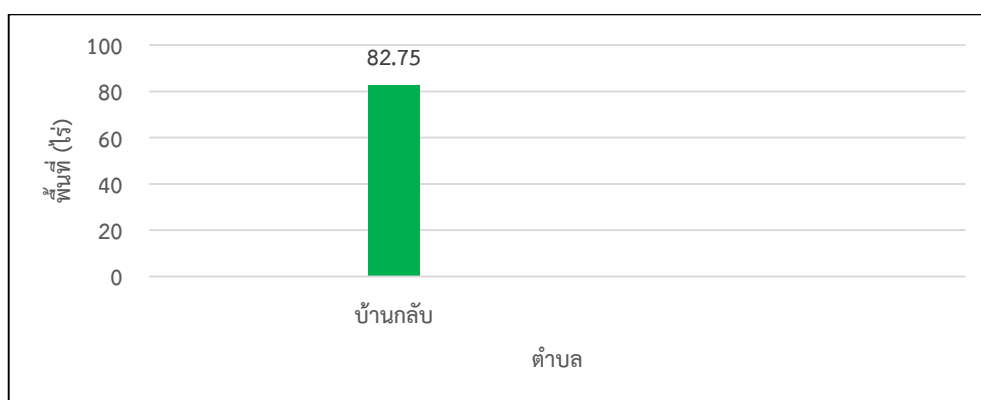
๑ ครั้งเรือน ซึ่งมากที่สุดในพื้นที่อำเภอนองโดน

ตารางที่ ๔๗ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านกล้วย	๑	๘๒.๗๕	๘๒.๗๕	๑,๒๔๑.๒๕	๑๕
รวม	๑	๘๒.๗๕	๘๒.๗๕	๑,๒๔๑.๒๕	๑๕

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๘ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี : เกษตรกรจะมีการใช้พันธุ์อ้อยที่มีอายุเหมาะสม (๘-๑๐ เดือน) และทนทานต่อการหักล้ม มีความต้านทานต่อโรคเหี่ยวเน่าแดง โรคใบขาว และเส้ดำ ให้ความหวานสูง โดยพันธุ์อ้อยที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ ขอนแก่น ๓

(๒) การเตรียมดิน : เกษตรกรจะทำการไถพรวน จำนวน ๑-๒ ครั้ง ด้วยผาน ๓ หรือ ผาน ๗ หรือเครื่องจอบหมุนมีความลึก ๓๐-๕๐ เซนติเมตร แล้วตากดินทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน จากนั้นจะไถกร่องระยะ ๑-๑.๕ เมตร

(๓) การปลูก : เกษตรกรจะปลูกอ้อยช่วงประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ โดยปลูกในพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วม ปลูกโดยใช้เครื่องปลูกที่ระยะห่างระหว่าง ท่อนพันธุ์ ๓๐-๕๐ ซม.

(๔) ระบบการให้น้ำ : เกษตรกรจะใช้น้ำด้วยระบบน้ำหยด จำนวน ๒ ครั้ง คือ หลังกลางท่อนพันธุ์เรียบร้อยแล้วทันที และอีก ๑๐-๑๕ วันหลังปลูก จากนั้นจะอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ

(๕) การดูแลรักษา : นอกเหนือจากการใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงอ้อยแล้ว ยังมีการใช้ปุ๋ยคอก เช่น ปุ๋ยขี้ไก่บำรุงดิน มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชในระยะก่อนที่อ้อยจะตั้งตัวได้ร่วมกับการใช้มือถอนกำจัดวัชพืช และมีการใช้ฮอร์โมนบำรุงพืชชนิดพ่นเพื่อบำรุงให้อ้อยมีคุณภาพดี ต้นสมบูรณ์และมีความหวานเพิ่มขึ้น

(๖) การใส่ปุ๋ย : เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยจำนวน ๒ ครั้ง โดย ครั้งที่ ๑ อัตรา ๓๐-๕๐ กก./ไร่ เมื่ออ้อยอายุประมาณ ๑.๕-๒ เดือน ครั้งที่ ๒ อัตรา ๔๐ กก./ไร่ เมื่ออ้อยอายุประมาณ ๕-๖ เดือน โดยการโรยข้าวแฉะอ้อย

(๗) การเก็บเกี่ยว : เมื่ออายุอ้อยเหมาะสมที่ประมาณ ๑๐-๑๔ เดือน เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวอ้อยโดยการไถรถเกี่ยวตัดเป็นท่อนและมีรถขนย้ายอ้อยมารอรับเพื่อส่งเข้าโรงงานทันที

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : อ้อยที่ตัดแล้วเกษตรกรจะส่งเข้าโรงงานในทันที หลังการตัดอ้อยแล้ว เกษตรกรมักจะไถพรวนอ้อยเพื่อรักษาความชื้นในดินและคลุมวัชพืชในแปลง และปล่อยให้เป็นอ้อยต่อไป

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู : เกษตรกรจะหมั่นตรวจแปลงปลูก หากพบโรคและแมลงรบกวนจะป้องกันกำจัดด้วยสารเคมีตามคำแนะนำหรือทำลายต้นที่เป็นโรคทิ้งทันที

๔) ภูมิตินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีการปลูกอ้อยโรงงาน โดยเริ่มฤดูการปลูกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ โดยปลูกสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน และเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนกุมภาพันธ์

ถึงเมษายนซึ่งจะเก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ สำหรับปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรใน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี มีดังนี้

ตารางที่ ๔๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อ้อยโรงงาน		←→									△	←→
			▽	-----→								

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←-----→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงานสำหรับอ้อยที่ปลูกใหม่ เป็นเงิน ๙,๘๓๕ บาท/ไร่ และต้นทุนสำหรับอ้อยไว้ต่อ ๗,๓๙๕ บาท/ไร่

ตารางที่ ๔๙ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

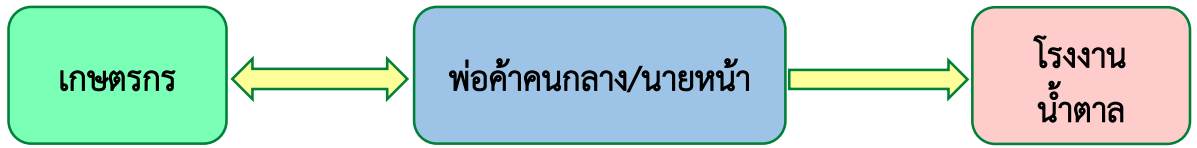
รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
			อ้อยปลูกใหม่	อ้อยต่อ	
ไถด้วยผาน ๓ หรือ ผาน ๗	-	-	๒๐๐	-	
ปลูกอ้อยด้วยเครื่องปลูก	-	-	๘๐๐	-	
ค่าท่อนพันธุ์อ้อย	-	-	๑,๔๔๐	-	
ให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด	-	-	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	
กำจัดวัชพืชหลักปลูก	-	-	๒๐๐	๒๐๐	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑ (อายุอ้อย ๑.๕ เดือน)	-	-	๗๔๐	๗๔๐	
ค่าจ้างใส่ปุ๋ย (คนหว่าน)	-	-	๗๐	๗๐	
ฉีดฮอร์โมนบำรุงพืช (อายุ ๒ เดือน)	-	-	๒๐๐	๒๐๐	
ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนพืช	-	-	๗๐	๗๐	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒ (อายุอ้อย ๕-๖ เดือน)	-	-	๘๗๕	๘๗๕	
ค่าจ้างตัดอ้อย	-	-	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	
ค่าจ้างขนย้าย	-	-	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	
รวม	-	-	๑๐,๐๙๕	๗,๖๕๕	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

การขายอ้อยโรงงานของเกษตรกร จะมีพ่อค้าหรือนายหน้าในท้องถิ่นใกล้เคียงมารับถึงภายในแปลงของเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้า/นายหน้า จากโรงงานน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดสระบุรีและจากจังหวัดสิงห์บุรี

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล/อำเภอ)

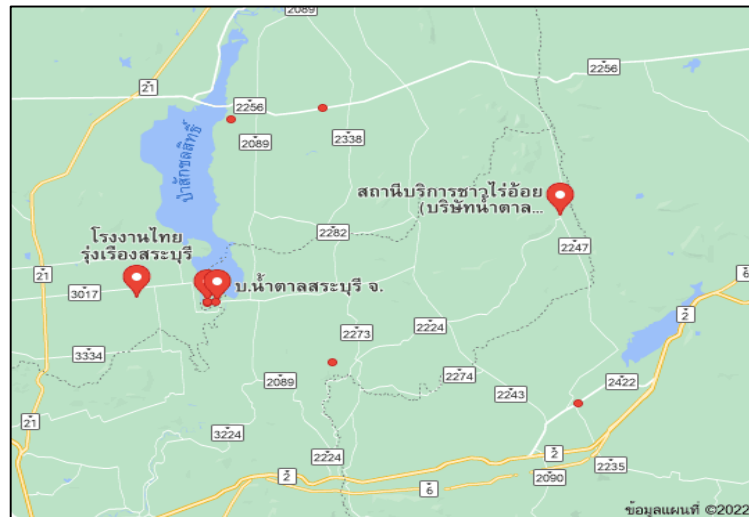

ภาพที่ ๔๙ แสดงวิธีการตลาดอ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบ้านกล้วย และตำบลอื่น ๆ ในพื้นที่อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ไม่มีจุดรับซื้ออ้อยโรงงาน แต่จะเป็นลักษณะของการที่มีพ่อค้าคนกลางหรือนายหน้ามารับซื้อในพื้นที่และนำไปส่งให้กับโรงงานน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดสระบุรี และโรงงานน้ำตาลในจังหวัดสิงห์บุรี

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน

ภาพที่ ๕๐ แสดงแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน ยังไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ ด้านการปลูกอ้อย

โรงงาน

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๕๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางการแก้ไข ในพื้นที่ตำบลบ้านกล้วย

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๒. ต้นทุนการผลิตมีมูลค่าสูงขึ้น	๑. ราคาผลผลิตข้าวตกต่ำ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ ๒. ราคาปุ๋ย สารเคมี หรือปัจจัยการผลิตอื่นๆ ปรับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง	๑. พัฒนาคุณภาพผลผลิต โดยเก็บเกี่ยวที่อายุเหมาะสม ๒. ลดปริมาณการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น และเกินขนาด การผสมปุ๋ยใช้เอง	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. เกษตรกรมีอายุมาก ๒. ความเข้มแข็งของกลุ่มหรือองค์กรเกษตรกร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีอายุมาก อยู่ในช่วง ๖๕ ปีขึ้นไป ๒. กลุ่มของเกษตรกรหรือองค์กรยังไม่มี ความเข้มแข็งมากพอ	๑. สร้างเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทน ๒. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมให้มากขึ้น เพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. เกษตรกรไม่ได้เก็บข้าวไว้บริโภค ในครัวเรือน ๒. เกษตรกรไม่ได้ผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้เอง	๑. เกษตรกรเน้นการปลูกข้าวเพื่อขาย ให้กับโรงสี ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่ไม่นิยม รับประทานในท้องถิ่น ๒. เกษตรกรไม่นิยมผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง	๑. อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว เพื่อไว้สำหรับ บริโภคภายในครัวเรือนหรือจำหน่ายเองโดยไม่ผ่าน พ่อค้าคนกลางและตรงกับความต้องการของ ท้องถิ่น ๒. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่าย หรือใช้ปลูกเองใน ท้องถิ่น	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโงน

ตารางที่ ๕๑ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการปลูกข้าว ๒. ผู้บริหารการผลิตพืชเป็นเกษตรกรเอง ๓. เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการผลิตข้าว ๔. เกษตรกรมีความสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพได้	๑. เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่ม ๒. ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร หรือปริมาณน้ำที่ไม่เพียงพอตลอดทั้งปี ๓. ไม่มีการพักดิน ทำให้เกิดโรคและแมลงรบกวนพืชได้ง่าย ๔. เกษตรกรนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๕. เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีและสารชีวภาพที่ถูกต้อง
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
๑. มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน ๒. มีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในพื้นที่ ๓. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง ภาครัฐ และเอกชน	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ (S๓O๑) ๒. ส่งเสริมให้มีการทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว (S๔O๑O๓) ๓. สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร (S๒O๓)	๑. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบที่เหมาะสม (W๑O๑) ๒. ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัย/การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง ปลอดภัย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ (W๕O๑) ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรชุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง (W๒O๑O๒) ๔. ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น (W๔O๑) ๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทน (W๒O๑)
ภัยคุกคาม (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
๑. ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ๒. ราคาปัจจัยการผลิต ที่เพิ่มสูงขึ้น ๓. ภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม โรคและแมลง ฯลฯ ๔. ขาดงบประมาณในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง	๑. ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม (S๓T๑) ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ (S๔T๑) ๓. ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และการใช้สารชีวภัณฑ์ (S๓O๒O๓)	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน (W๕T๑) ๒. ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น (W๔T๑) ๓. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง (W๑T๑)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ
- ๑.๒ ส่งเสริมให้มีการทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ๑.๓ สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบที่เหมาะสม

๒.๒ ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัย/การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง ปลอดภัย และการผลิตสารชีวภัณฑ์

๒.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรชุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง

๒.๔ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

๒.๕ ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม

๓.๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ

๓.๓ ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และ การใช้สารชีวภัณฑ์

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน

๔.๒ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

๔.๓ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑.๑.๑ ข้าว

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์
 - เกษตรกรสามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตข้าวได้
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน
 - กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวและเมล็ดพันธุ์

ข้าวที่มีคุณภาพ

โครงการที่ ๑ เปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก

๑.๑.๒ พืชสมุนไพร

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์
 - เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ในการปลูกพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน
 - กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น
 - โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพร

เข้าสู่มาตรฐาน GAP

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Smart Farmer

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์
 - พัฒนาศักยภาพศักยภาพของเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน
 - กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน
 - โครงการที่ ๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์
 - เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ในการพัฒนาพื้นที่และรักษาทรัพยากรการเกษตร
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน
 - กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และการใช้สาร

ชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๑ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๑.๔ พัฒนาการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

๑.๔.๑ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาให้เกิดการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าหลัก

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม
โครงการที่ ๑ การส่งเสริมการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลบ้านกล้วย

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับ ผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนา การผลิต สินค้า	๑. โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือก ให้เป็นข้าวปลูก	เพื่อเพิ่มมูลค่าของ ผลผลิต	เกษตรกร ต.บ้านกล้วย	อำเภอ หนองโดน	อบรม/ สนับสนุน ปัจจัยการผลิต		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
	๒. โครงการส่งเสริมและอบรม เกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพร เข้าสู่มาตรฐาน GAP	เพื่อผลิตพืช สมุนไพรที่มี ทึ่มและมาตรฐาน	เกษตรกร ต.บ้านกล้วย	อำเภอ หนองโดน	อบรม/ สนับสนุน ปัจจัยการผลิต		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม /องค์กร	๑. โครงการพัฒนาศักยภาพ เกษตรกรต้นแบบ ตำบล บ้านกล้วย อำเภอหนองโดน	เพื่อสร้างเครือข่าย ในการช่วยงาน ด้านการเกษตร ในพื้นที่	เกษตรกร ต.บ้านกล้วย	อำเภอ หนองโดน	อบรม		๒๓,๒๐๐		๒๓,๒๐๐		๒๓,๒๐๐		๒๓,๒๐๐		๒๓,๒๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร	เพื่อส่งเสริมการ หยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร ให้กับเกษตรกร ในพื้นที่	เกษตรกร ต.บ้านกล้วย	อำเภอ หนองโดน	อบรม		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการส่งเสริมการแปร รูปและสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว	เพื่อพัฒนา ผลิตภัณฑ์ใหม่ และสร้างมูลค่า เพิ่มให้กับเกษตรกร	เกษตรกร ต.บ้านกล้วย	อำเภอ หนองโดน	อบรม/ สนับสนุน ปัจจัยการผลิต		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
รวม							๒๗๑,๔๐๐		๒๗๑,๔๐๐		๒๗๑,๔๐๐		๒๗๑,๔๐๐		๒๗๑,๔๐๐	

บรรณานุกรม

แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ แก้ไขครั้งที่ ๑/๒๕๖๕

แผนการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอหนองโดน ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐

แผนพัฒนาอำเภอหนองโดน ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน)

กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๑. รายงานโครงการจัดทำแผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน
จังหวัดสระบุรี

สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. ๒๕๔๘. มหัศจรรย์พันธุที่ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวก

โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก

หลักการและเหตุผล

อำเภอหนองโดนมีพื้นที่ จำนวน ๕๕,๐๕๐.๐๐ ไร่ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในอำเภอหนองโดน โดยมีครัวเรือนภาคการเกษตร จำนวน ๑,๖๗๑ ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด ๑๓,๙๑๒ ครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๒ โดยข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓๖,๖๘๗.๕๐ ไร่ เทียบเป็นร้อยละ ๖๖.๖๔ ของพื้นที่อำเภอหนองโดน และจากสถานะสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ในราคาขายผลผลิตที่เท่าเดิม

ในกระบวนการผลิตข้าวของเกษตรกรในอำเภอหนองโดน เป็นการเน้นจำหน่ายให้กับโรงสี ซึ่งทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาในการขายได้ โดยราคาที่จำหน่ายข้าวจะเป็นในส่วนของราคาตามกลไกของตลาด โดยหักลบต้นทุนการผลิตกับราคาที่จำหน่ายให้กับโรงสีเกษตรกรจะเหลือกำไรที่น้อยมาก การปรับเปลี่ยนการทำนาจากการทำข้าวเปลือกมาเป็นข้าวปลูก จึงเป็นอีกทางเลือกที่จะเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน เนื่องจากข้าวปลูกมีราคาที่สูงถึง ๑๓,๐๐๐ บาท/ตัน หากเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนจะมีกำไรที่เพิ่มจากการขายข้าวเปลือก มากถึง ๔,๐๐๐ บาท/ตัน สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ได้ร่วมมือกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี ในการดำเนินการส่งเสริมเพิ่มพื้นที่โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการทำนาเพื่อจำหน่ายผลผลิตเข้าโรงสีมาเป็นการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูกโดยเน้นการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน GAP ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่แน่นอน และไม่ต้องเสี่ยงกับกลไกของราคาในตลาดอีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐาน
๒. เพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรในพื้นที่

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ พร้อมรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๒. จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว” จำนวน ๔ ครั้ง
๓. ติดตามให้คำแนะนำและประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี

งบประมาณ

โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๔ ครั้ง

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
 ๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๕ ครั้ง
เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
 ๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑๖ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท
 ๔. ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
 ๕. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๕,๐๐๐ บาท (สามหมื่นห้าพันบาทถ้วน)**

ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

เกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย ได้รับการพัฒนาความรู้ในเรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ได้รับมาตรฐาน

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีของตนเองในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และมีความพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ตัวชี้วัด

เกษตรกรที่ร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ได้รับรองมาตรฐาน GAP

โครงการส่งเสริมและอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพรเข้าสู่มาตรฐาน GAP

หลักการและเหตุผล

จังหวัดสระบุรีเป็น ๑ ใน ๑๔ จังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำเนินการโครงการเมืองสมุนไพร (HERBAL CITY) มีพื้นที่เกษตรกรรม ๗๖๒,๑๗๗ ไร่ (๓๔.๑๐% ของพื้นที่ทั้งหมด) และครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน ๓๑,๘๘๔ ครัวเรือน โดยสามารถพัฒนาให้ปลูกพืชชนิดอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาพัฒนาจังหวัด คือ การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร รวมถึงพืชผัก เพื่อการบริโภคและผลไม้ท้องถิ่น อีกทั้งหน่วยงานราชการเห็นความสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผัก และผลไม้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับจังหวัดสระบุรี โดยมีแผนการพัฒนาพื้นที่ปลูกสมุนไพร ปลูกผัก และผลไม้ท้องถิ่นที่สามารถปลูกได้ในชุมชน พัฒนาต่อยอดให้เป็นแหล่งปลูกและการผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ เสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร ผัก และผลไม้ สร้างผลผลิตที่ได้มาตรฐาน พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อต่อยอดไปสู่การสร้างสินค้า ที่มาตรฐานและมีตลาดรองรับสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนในสังคมสนใจสมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพมากขึ้น เกิดกระแส การรักสุขภาพ ดังนั้น การปลูกพืชสมุนไพรเป็นอีกทางเลือกที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหาการว่างงาน เสริมสร้างความเข้มแข็งและสร้างรายได้ให้กับชุมชนชาวจังหวัดสระบุรีได้อย่างยั่งยืน

จากแผนพัฒนาพัฒนาจังหวัดสระบุรี ที่เน้นการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร รวมถึงพืชผัก เพื่อการบริโภคและผลไม้ท้องถิ่น นั้น อำเภอหนองโดนซึ่งเป็นพื้นที่หลักในการทำเกษตรกรรม เนื่องจากพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำเกษตรกรรมอย่างมาก ซึ่งพื้นที่จากมากกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทาน โดยพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว และข้าวโพด นอกจากพืชเศรษฐกิจหลัก ดังกล่าวแล้ว อำเภอหนองโดน ได้มีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรคุณภาพดี เพื่อส่งให้กับโรงพยาบาลหนองโดน สำหรับเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อผลิตยารักษาโรค โดยโรงพยาบาลหนองโดนเป็น ๑ ใน ๒ โรงพยาบาลของจังหวัดสระบุรีที่ผลิตยาสมุนไพรเพื่อการรักษาโรคเพื่อสนับสนุนให้โรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ ๔ (๘ จังหวัด) โดยปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรที่รวมตัวกันปลูกสมุนไพรส่งให้กับโรงพยาบาลหนองโดน ๑ กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรตำบลหนองโดน มีสมาชิกกลุ่ม จำนวน ๒๐ ราย ผลิตสมุนไพรจำนวน ๕ ชนิด ได้แก่ ฟักทะลายโจร ขมิ้นชัน ไพล เสดดพังพอน และเพชรสังฆาต ส่งให้โรงพยาบาลหนองโดน แต่ปริมาณผลผลิตที่ส่งให้ นั้นยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงพยาบาล ทำให้ต้องไปรับซื้อผลผลิตมาจากจังหวัดอื่น สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน จึงได้มีแนวทางส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน ซึ่งมีการบูรณาการในการดำเนินโครงการจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลหนองโดน สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองโดน เป็นต้น เพื่อให้มีสมุนไพรที่มีคุณภาพดี มีมาตรฐานรับรองเพื่อส่งให้กับโรงพยาบาลหนองโดน ส่งเสริมให้เกิดรายได้เพิ่มในครัวเรือน สร้างเศรษฐกิจที่เข้มแข็งให้กับเกษตรกรในตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการผลิตสมุนไพรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
๒. เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม เป็นอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ พร้อมรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๒. จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การผลิตสมุนไพรอย่างไรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน GAP” จำนวน ๒ ครั้ง
๓. ศึกษาดูงานแปลงสมุนไพรต้นแบบ จำนวน ๑ ครั้ง
๓. ติดตามให้คำแนะนำในการปลูกสมุนไพรตามมาตรฐาน GAP เบื้องต้น และประเมินผลในการเข้าร่วมการอบรม

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน ร่วมกับ โรงพยาบาลนองโตน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณโครงการอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP มีรายการค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๒ ครั้ง
 - ๑.๑ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒ ครั้ง
เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
 - ๑.๒ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๒ ครั้ง
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
 - ๑.๓ ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๘ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท
 - ๑.๔ ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๒. ศึกษาดูงานแปลงสมุนไพรต้นแบบ จำนวน ๑ วัน
 - ๒.๑ ค่าจ้างเหมารถตู้ในการศึกษาดูงาน จำนวน ๓ คันๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
 - ๒.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท จำนวน ๑ ครั้ง
เป็นเงิน ๒,๑๐๐ บาท
 - ๒.๓ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๕๐ บาท จำนวน ๑ ครั้ง
เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท
๓. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๘,๖๐๐ บาท (สามหมื่นแปดพันหกร้อยบาทถ้วน)

ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

เกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย ได้รับการพัฒนาความรู้ในเรื่อง “การผลิตสมุนไพรอย่างไรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน GAP”

ผลลัพธ์ (outcome)

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน และสามารถขยายผลไปสู่ครัวเรือนเกษตรกรรายอื่นๆได้

๒. โรงพยาบาลจะได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และได้รับการรับรองมาตรฐานในการผลิตสำหรับนำไปผลิตยาที่มีคุณภาพรักษาผู้ป่วยได้ต่อไป

ตัวชี้วัด

เกษตรกรที่ร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ สามารถผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน

หลักการและเหตุผล

เกษตรกรต้นแบบเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการเกษตร เพราะเป็นต้นแบบ เป็นแบบอย่างในการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีแบบอย่างในการพัฒนา ให้เกษตรกรทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หมายถึง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร มีความรอบรู้ในระบบการผลิตด้านการเกษตรแต่ละสาขา มีความสามารถในการวิเคราะห์เชื่อมโยงและการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ คำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม และสามารถพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ด้านการเกษตรต่อไปได้

อำเภอนองโตน จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตนขึ้นเพื่อ ดำเนินการการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรของเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๑๐ ราย ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป็นเกษตรกรต้นแบบ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรในทุกด้านๆ รอบรู้เรื่องการเกษตร สามารถให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรต้นแบบของตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน
๒. เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรทั่วไปได้
๓. เกิดการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายในการปฏิบัติงานของเกษตรกรต้นแบบ

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านกล้วย จำนวน ๑๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอนองโตน พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติร่วมกัน จำนวน ๔ ครั้ง โดยเน้นองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเกษตร
๒. ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ

๑.๑ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท

๑.๒ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

๑.๓ ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑๖ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท

๒. ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ จำนวน ๑ วัน

๒.๑ ค่าจ้างเหมารถตู้ในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ คันๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

๒.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท
เป็นเงิน ๗๐๐ บาท

๒.๓ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน 1๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๕๐ บาท จำนวน ๑ ครั้ง
เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท

๓. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท

รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๓,๒๐๐ บาท (สองหมื่นสามพันสองร้อยบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นเกษตรกรต้นแบบได้
๒. เกิดแปลงเรียนรู้ด้านการเกษตรจากการปฏิบัติจริงของเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
๓. เกษตรกรต้นแบบสามารถขยายผลไปยังเกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียงได้

โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน จึงได้จัดทำโครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อเป็นการสร้างการตระหนักรู้ และรับรู้ร่วมกัน ในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเผาในพื้นที่การเกษตร นอกจากจะทำให้เกิดมลพิษทางอากาศแล้ว ยังทำให้เกิดสภาวะดินเสื่อมโทรม ทำลายอินทรีย์วัตถุในดิน เพื่อหาแนวทางแก้ไข และป้องกัน เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสในการสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรจากการที่ไม่เผาตอซัง นำมาอัดเป็นฟางก้อน เพื่อจำหน่าย เป็นพลังงานทดแทน หรือใช้ในภาคการเกษตร และเศษตอซังที่เหลือเถือกลบเป็นอินทรีย์วัตถุในดินต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรกรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร
๒. เพื่อให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกร
๓. ลดการทำลายมลพิษทางอากาศ และรักษาสภาพแวดล้อมทางดิน

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกร จำนวน ๑๑ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนมีนาคม ๒๕๖๖ – เมษายน ๒๕๖๖

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร
๒. กิจกรรมสาธิตการอัดฟางเพื่อลดการหยุดเผาในพื้นที่
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

แปลงเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าจ้างเหมาตกแต่งเวทีและสถานที่ในการดำเนินงาน	เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
๔. ค่าสมนาคุณวิทยากร (คณะ) จำนวน ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๓ ราย	เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท

รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๒,๐๐๐ บาท (สองหมื่นสองพันบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีการลดต้นทุนจากการใช้เศษวัสดุทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผา และการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
๒. พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรลดลง ส่งผลให้สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น

โครงการส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว

หลักการและเหตุผล

อำเภอหนองโดนมีพื้นที่ จำนวน ๕๕,๐๕๐.๐๐ ไร่ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในอำเภอหนองโดน โดยมีครัวเรือนภาคการเกษตร จำนวน ๑,๖๗๑ ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด ๑๓,๙๑๒ ครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๒ โดยข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓๖,๖๘๗.๕๐ ไร่ เทียบเป็นร้อยละ ๖๖.๖๔ ของพื้นที่อำเภอหนองโดน และจากสถานะสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อไปยังเกษตรกรที่ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ในราคาขายผลผลิตที่เท่าเดิม

ในกระบวนการผลิตข้าวของเกษตรกรในอำเภอหนองโดน เป็นการเน้นจำหน่ายให้กับโรงสี ซึ่งทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาในการขายได้ โดยราคาที่จำหน่ายข้าวจะเป็นในส่วนของราคาตามกลไกของตลาด โดยหักต้นทุนการผลิตกับราคาที่จำหน่ายให้กับโรงสีเกษตรกรจะเหลือกำไรที่น้อยมาก การปรับเปลี่ยนการทำนาจากการทำข้าวเพื่อสีข้าวเข้าโรงสี โดยเปลี่ยนมาผลิตข้าวเพื่อการบริโภค เพื่อจำหน่ายเอง จึงเป็นอีกทางเลือกที่จะเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน เนื่องจากข้าวสารที่บรรจุถุงสำหรับจำหน่ายจะสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับข้าวมากกว่าเท่าตัว สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ได้ร่วมมือกับสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวหนองโดน ในการดำเนินการส่งเสริมเพิ่มพื้นที่โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการทำนาเพื่อจำหน่ายผลผลิตเข้าโรงสีมาเป็นการเปลี่ยนเป็นผลิตข้าวเพื่อการบริโภค และแปรรูปเพิ่มมูลค่าของข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารบรรจุถุง โดยมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความดึงดูดกับผู้บริโภค ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่แน่นอน และไม่ต้องเสี่ยงกับกลไกของราคาในตลาด และสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มให้กับกลุ่มกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านกล้วยได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว
๒. เพื่อให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับกลุ่มเกษตรกร

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีการดำเนินงาน

๑. อบรมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร และ Workshop การสร้างแบรนด์ และการออกแบบผลิตภัณฑ์เบื้องต้น
๒. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้า
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๕ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท
๔. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์ (สร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว)	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๗,๐๐๐ บาท (สองหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน)	

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กลุ่มเกษตรกรสามารถสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับครัวเรือน และกลุ่มได้
๒. เกิดการสร้างแบรนด์ และผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับกลุ่มเกษตรกร
๓. กระตุ้นการปลูกข้าวปลอดภัย เพื่อบริโภคเองในครัวเรือน และเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภค